

YA:SUKONO WADE TABO MAKATE AKULOLIYA

*Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate
Godokono Tabo Da:kiyawaiya*

Ma:t 3.1-12; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

¹ Ya:su Kelisoko ebe Godokono Alibodawala ega:walo ebena Gudula, ebena Ya:sukono Wade Tabo dowagilimiya me ebe mabula.

² Nanitabola, Godote dopamo ebena woki awokalimidawa Aisayado Kelisokono pe tanaloma: ebena Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

“Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebena gabo ka:posiyodiloma:.”

³ Iyo, lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:.
Ebena gabo na:tupugaima:la!’ ”

⁴ Ebe mabuma: Yonete pemaigiya. Ebete epo bulu opolo obamo eba powaduba:midaolelo, Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya, “La:imano kubane olobila:wete obamo aduba:mida tanalo laema: na:pelama:la:, ebena Godote la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.”

⁵ Ebema: epo bilibilinomate Yudiya opone ega:walo Yelusalem kawo duliynomolone to-lamiya Yonekono tabo olowioma:, ebene iba:te ib-ino kuba danawokalilamoliya, Yonete ibi Yodane Kolomolo obamo ebo waduba:midaoliya.

⁶ Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino ilukuli tanalo keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebete ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago pulinaki, ega:walo ebene bae siguniya ega:walo molo naonaki.

⁷ Yonete Godokono tabo eba pa:kiyawaolo negiya, “Lumagi idite naimano walogabo apune ba:pena. Ebene elawo kawonomola, naimano elawo nodoliona, ebema: na wadenoa: nale opamo tuduwatate ebene agowa ukulaolema:.”

⁸ Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya ebete Godokono Uliyanamo la: ka:powaduba:midaolema:ta.”

*Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Ma:t 3.13-17; Luk 3.21-22*

⁹ Ebe tetelo Ya:suko Ga:lili opono Nasaleta duliynomolone pete, Yonete Yodane Kolomolo ebe obamo ebo aduba:midiya.

¹⁰ Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo Godote ebene Unu Duliynomolo a:iyamiditalo ebo umiya, ebene ebete Godokono Uliyana umiya ebetamo bigo olamu da:piwisigiti.

¹¹ Ebene tabote Unu Duliynomolone ma kunu pi-wisigiya, “A:ma: naimano kapiya Gudunomolata. Na a:ma:tamo nekalakalitamo.”

*Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo
Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya*

Ma:t 4.1-11; Luk 4.1-13

¹² Ebe tetenomolo Godokono Uliyanate Ya:suko bulu opamo nemagatiya,

¹³ ebene ebete bulu opolo 40 egelamo eba noko-lilo, Saitanate kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo ebo pemaigiya. Ebolo iyaiya elawoelawo inamabuate na:pola:niya, wiyasiya Godokono nopopiate ebe na:buiyatitiya.

Ya:sute Ebene Woko Dowagilimiya

Ma:t 4.12-17; Luk 4.14-15

¹⁴ Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya, ebe tetelo Ya:sute Ga:lili opamo Godokono Wade Tabo kiyawaoago ebo piya.

¹⁵ Ebete na:pegiya, “Wade tete a:pe. Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete tatalila, ebema: la:imano kubane olobila:wete Wade Tabo nanitabokobi na:mida:la.”

*Ya:sute Namu Uwatolepi Netewa-netewa
Duwatiya*

Ma:t 4.18-22; Luk 5.1-11

¹⁶ Ebene Ya:suko Ga:lili Paka: balado eba tonatolo, ebete namu uwatolepi netewa ebo nulamiya, Saimonoko ega:walo ebene ekawi A:nduluko iba:te namu kamauamo na:utiya.

¹⁷ Ya:sute iba:tamo negiya, “La: na nowaloma:ena:la; ebene nale la: epo uwatepima: ka:midilimamota.”

¹⁸ Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

¹⁹ Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebene ekawi

Yoneko ebo ka:nulamiya, iba:te ibino pelo okoli-
utalo kamau osiyodilolitiya.

²⁰ Ya:sute ibi deka:la:miya, ebe tetenomolo
iba:te ibino nabiwi Sebediko atepate Ya:suko
ebo waloma:tiya, wiyasiya ibino nabiwino mani
woko dosiyodilonamiya ebe dubu epetapiate
eba:go pelo ilukulitiya.

*Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi
Da:midia*

Luk 4.31-37

²¹ Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago
Kapeniyama duliynomolamo tolamiya. Ebene Yu
epono wokoa: talena egelalo ebete ibino balidi
ibilamole motamo tote ibi da:niyatulamiti,

²² iba:te ebene tabamo nanoanoutiya, mabu
ebete Godokono elawamo iyatulamiti wiyasiya
ebe ibino Godokono Totomu iyatulamepi keba
kunula:ka: eba kunua:.

²³ Ebe atu tetelo kuba uliyanagono dubute ibino
balidi ibilamole moto gulo nokoliti,

²⁴ ebene ebete geatepaolo negiya, “Ya:su
Nasalete duliynomolodawa, a:ma: atamo beda:
tanalo na:kosiyodilaemene? A:ma: a kubaiaema:
ka:pa:wa:? Eiye, na iyatawala a:imano tanalo,
a:ma: ebe Godokono Wade-talena Dawalata!”

²⁵ Ya:sute wiyasiya ebe kawiya aniya, “A:ma:
kodakodawete, ebegodone na:nemaiga!”

²⁶ Ebene kuba uliyanate geatepaoago ega:walo
wageleago dubuno apene da:penemaigiya,

²⁷ epate ebe tanaloma: nanoanoutiya. Idite idi
ananaki, idite idi ananaki, “Me beda:la:ka:? Me
iya oli iyatulame tanalola:ka:? Me dubuno elawo

kawonomola! Numa:la:, kuba uliyanate ebenu tabamo a:tudila!”

²⁸ Ebema: nanitabola, ebe atu egelelo Ya:sukono woko osiyodilo tabote ebe Ga:lili opo kawonomamo gito tiya, iyo, piyate ebolo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebenu tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midia

Ma:t 8.14-17; Luk 4.38-39

²⁹ Ebene Ya:imesiko Yoneko iba:te Ya:suago Yu epono balidi ibilamole motone pemaimite, Saimonoko A:nduluko ibi netewapino motamo tolamenomo tolamiya.

³⁰ Ebolo Saimonokono moto lapino ape enaena gabugabuago watiti, ebenu epate me kamiyaleno tanaloma: Ya:suko ebo aniya.

³¹ Ebema: Ya:sute ebetamo pete ebe kotamo dapadipatiya ebenu gabugabute nolopoligiya, ebenu ebe kamiyaletate maigate ibi mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni

Ma:t 8.16-17; Luk 4.40-41

³² Eba adimonalo egelelate da:niwisigani, duliynomolo epate temetema:gopi bilibilinomo ega:walo kuba uliyanagopi Ya:sutamomo ebo magaeleniya,

³³ ebenu ibi epetapi bilibilinomate moto gigiyu dopo apulo pepola:niya.

³⁴ Ebe tetelo Ya:sute ibi magumulo iyaiya teme-tema:gopi epetapi bilibilinomo wadekobi midiolenate, ega:walo kubakuba uliyana bilibilinomo epetapiagodone ebo aliboleni. Ebe kuba uliyana iyatawala Ya:suko ebe Godogodone piya, ebema:iba:te ebenu tanalo kawokalima: ebete tabo gela talena ebe iyatilameni.

Ya:sute Ga:lili Opo Kawonomolo Godokono Tabo Da:na:kiyawaonaki

Luk 4.42-44

³⁵ Ebe idoko tetenomolo walo apuamo Ya:sute ebenu u wata baine maiganate, ebe a:ka:tuwa:diyamo: opamo tonate Godago tabo ebenu na:kiyawaoniya.

³⁶ Ebene duiyalo Saimonoko ega:walo ebenu namutupi iba:te Ya:suko wadima: da:tolamiya,

³⁷ iba:te ebe numite nananiya, “Epo bilibilinomate a:ma: waditata.”

³⁸ Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Kuba:, a ka:tolamiye. Nale duliyomolo epetapilo Godokono tabo ka:na:kiyawaomamo, mabu na ebema: piyamo.”

³⁹ Ebe tetelo ebete Ga:lili opono duliyomolo bilibilinomamo tonaki, ebenu ebete Yu opono balidi ibilamole moto gulo Godokono tabo kiyawaola-menaki ega:walo ebete kuba uliyana epagodone akalibolenaki.

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midia

Ma:t 8.1-4; Luk 5.12-16

⁴⁰ Ebene kukulakukulago dubute Ya:sutamo pete ebenu pupamo pokolite ebetamo kawiya

eba petowetoweolo na:pegiya, “A:imano ubi dita-metana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”

⁴¹ Ya:sute ebe kawonomamo nilakapoimilo ebena koto uwamidate ebe ologilo naniya, “Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!”

⁴² ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone olopoligote ebe wadekobi ebo olowiya.

⁴³ Ebene Ya:sute ebe eba alibolo kawonomamo ma kunu aniya,

⁴⁴ “A:ma: naimano tanaloma: epo akonanala:la:. Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebena kalimagono nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo kiyatulaemene a:imano temetemete olopoligi.”

⁴⁵ Wiyasiya ebe dubute eba tolo epo bilibilinomo na:kiyawaolamenatiya, ebema: Ya:sute duliyaomolo epetapiamo awokala toma:ka:modobiya:. Ebe tetene wagilimite ebete wiyasiya bulu opolo okolinami, ebena apune apune epate ebetamo pelamenakiya.

2

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midia

Ma:t 9.1-8; Luk 5.17-26

¹ Ebene egela epetapi dolopoligiya Ya:sute Kapeniya duliyaomolamo walo na:ka:piya. Ebete ebena motolo dokoliti epate olowiya,

² ebema: ibi epetapi bilibilinomate da:pelamiya, moto gulo ega:walo gigiyu dopo apulo tete idi kitaniya:. Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo iba:tamo eba kiyawautalo,

³ netewa-netewa dubate ape kodakoda teme-tema:go dubu ebetamo ebo aguwatiya.

⁴ Mabu epo bilibilinomate ebolo na:pola:niya, ebe dubate Ya:suko niyakabamo tolaema:gaboa:nola. Ebema: iba:te moto unamo nodolote, Ya:sute kebo kutitiyale iba:te ebe moto unu anabulimite temetema:go dubu ketago Ya:sutamo ebana nuwamidiya.

⁵ Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete temetema:go dubutamo negiya, “Naimano namutudawa, Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta.”

⁶ Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe tabo olowite ibino tepo magumulo ma kunu malagidilolitiya,

⁷ “Me dubu amamago kuba tabo beda:ma:kegele Godokono ololo apulo? Kuba egeboledawa potelela:ka:? Ebe Godoko kapiyatela!”

⁸ Ebe tetenomolo Ya:sute iyatawiya iba:te beda: tanaloma: woki kalomutiye, ebema: ebete iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me tanalo demalagidilola:witama?”

⁹ Me tabo kodakodala:ka: nale me temetema:go dubutamo gema:, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, ‘Maigawete, a:imano keta lawa:wete na:toa?’

10 Ebema: nale la: kiyatulaemamota, Epono Naniwigodolo* elawo bitana me opolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene ebete ape kodakoda temetema:go dubutamo negiya,

11 “Nale a:ma: anamata, nemaiga! A:imano keta mokopiamidawete motamo na:toa.”

12 Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe eba umitalo, me dubute maigate ebene keta lawete samonomamo ebo tiya, ebema: iba:te nanitabonomolo anoanolo negiya, “Godoko unamo nadipata:la: A dopamo mako tanalo kuminakia:!”

Ya:sute Libaiko† Dekamiya

Ma:t 9.9-13; Luk 5.27-32

13 Ebe tetelo Ya:sute Ga:lili balamo walo na:ka:tiya, ebene epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete ibi ebo iyatulamoliya.

14 Ebene ebete eba petonatolo A:lapiyasikono gudu Libaiko ebo numiya, ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebene woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “Na nowaloma:ena:,” ebene ebete maigate Ya:suko nowaloma:tiya.

15 Ebene tete da:peso da:petiya Ya:sute ebe waloma:tapiago Libaikono motolo ilukulite bae eba nautalo, ta:kese uwatepi ega:walo Godokono Totomu uwatea:pi epetapi iba:go na:pola:niya,

---

* **2:10:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

† **2:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi ebe Ma:tiyutela.

mabu nanitabola, makomako epo bilibilinomate Ya:suko waloma:tiya.

16 Ebema: Pa:lisi tanebapino‡ totomu tabo iyatulamepi epetapi iba:te ebe tanalo dumiya, iba:te Ya:suko waloma:tapiatamo negeliya, “Ebeta ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu uwatea:piago bae beda:ma: kenanakole?”

17 Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya, “Modobo epate doketatamo a:ka:tolaema:na:, wiyasiya gabugabuagopiate ka:tolaema:na:. Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana ‘A modobo epola,’ na ebako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te na kowaloma:enema:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo

Ma:t 9.14-15; Luk 5.33-35

18 Tete idilo Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi taneba watowatopino waloma:talepi iba:te bae naoa:no pola:niya. Ebene epo epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya, “Keleka: mabu Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi tanebapi iba:te iyaiya tetelo bae naoa:no da:pola:nanaka Godokono woko osiyodiloma:,

---

‡ **2:16:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia.

wiyasiya a:ma: waloma:tapiate bae naoa:no ka:pola:nanakoa:?”

¹⁹ Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebena namutupiate soliyomu bailo baea:no gito ba:ka:pola:nama:na? Ao, modoboa! Ebete iba:go eba pola:nalo soliyomu bae kapimiya kenaoma:na.

²⁰ Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebena kamiyale duliyaomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe egelalo ebena namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

*Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Ma:t 9.16-17; Luk 5.36-39*

²¹ Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Lumagite oli kaliku apu tagala kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyodilomene, oli kaliku apute tagala kaliku kanagiyamidalemene, ebena bolegalete kawonomoma: keda:mene.

²² Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebena da:imi obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na. Me mabuma: iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo balateonakomene.”

*Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Ma:t 12.1-8; Luk 6.1-5*

²³ Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago kono pali magumudo eba petolamenatolo, ebe waloma:tapiate kono kenaoma: kapiyakapiya kubakubadopo ebo nowakalamiya.

²⁴ Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Numa:, a:ma: waloma:tapiate wokoa: talena egela beda:ma: kadikanalite?”

²⁵ Ya:sute iba:tamo negiya, “Modobola Godote ebene Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo ne-malagidilala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebene wapata:lamepiago bae kapete du-lamiti, ebene ebete beda: tanalo kosiyodiliyale?”

²⁶ Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopiate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete a:nenaiya. Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena Godotamo kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo epetapiate nao talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae nate, eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya, Godote ebe tanalo kubama: kegiya:. Nanitabola, me tanalote Abayatakono tetelo pemaigiya, ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola.”

²⁷ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, Godote wokoa: talena egela epo walubilima: eba osiyodilolo, ebete ubi kiyatiya: wokoa: talena ege-lamo epono ilukuli tanalo ka:kodakodailaema:.”

²⁸ Ebema: nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela namutudawama: eda:namo.”

3

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya

Ma:t 12.9-14; Luk 6.6-11

¹ Tete idilo Yu epono balidi ibilamole motamo Ya:sute walo da:ka:nodoliya, koto apu a:eme dubute ebolo nokoliti.

² Ebene ebe duliyoumolono Pa:lisi tanebapiate Ya:suko kodakodamo umitiya, ebete wokoa: talena egelalo ebe lumagi wadekobi midilo iba:te ebe kubama: kegelama:.

³ Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya, “A:ma: maigawete, mamona:pa:.”

⁴ Ebene Ya:sute ebe epatamo negiya, “Aimano totomu tabote kebe talena tanalo kiyatuamenale? Ale wokoa: egelalo wade tanalo o kuba tanalo ba:kosiyodiloma:? Epo wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?”

Iba:te wiya tabo kegeliya:.

⁵ ebema: Ya:sute dowate ibino wato kodakoda tanalo umilamete, ebe mabuma: ibi tepo mi-bomibago eba ulamolelo ebe dubutamo negiya, “A:imano koto nuwamida,” ebene ebete koto duwamidiya ebena kotote wadekobi ebo olowiya.

⁶ Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete, ebe tetenomolo iba:te Kawo Elawodubu Elodikono tanebapiago tabo ebo negeliya Ya:suko anakapuima:.

Epo Bilibilinomate Ya:suko Uima: Da:pelamiya

⁷⁻⁸ Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka:mo walo na:ka:tiya, ebene Yu epo bilibilinomate ebe tanalo olowite iba:te Ga:lili opone, Yudiya opone, ega:walo Yelusalema

kawo duliyoumolone pelamolete ebe ebo waloma:tiya. Ega:walo epetapi bilibilinomate iyaiya mulu opone atumu a:ka:pelamoliya, iba:te Idumiya opone, Yodane Kolomo apune, Taya kawo duliyoumolone, ega:walo Saidono kawo duliyoumolone pelamoliya.

⁹⁻¹⁰ Ebene ibi magumulo Ya:sute temetema:gopi bilibilinomo wadekobi da:midlioliya, temetema:gopi bilibilinomo epetapiate ebe tanalo eba iyatawaolo ebe ologioma: mupuma:tiuilo da:pelamiya, ebe mabuma: Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya iba:te pe kadaema:, ebe epate ibino mupuma:tiui tanalamo ebe kubaimikapoma:.

¹¹ Ebe tetelo kuba uliyanagopiate Ya:suko duminakiya, iba:te ebene agowa mabuamo da:pa:gudinakiya gelatepaolo gelanakiya, “A:ma: Godokono Gudulata!”

¹² wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analenaki, mabu ebe ubia:nola iba:te ebene tanalo awokalima:.

Ya:sute Ebene 12 Alibolepi Dekala:miya

Ma:t 10.1-4; Luk 6.12-16

¹³ Ebe tetelo Ya:sute damela unu ida:mo da:nodoliya, ebete ebene ubi epo ebetamo peka:la:mite, iba:te ebetamo ebo tolamiya.

¹⁴ Ebene ebete ibi magumulo 12 dubu uwatete iba:tamo negiya, “La: naimano alibolepilata. Nale la: uwatemata la:le nago ilukulinama:, ebema: nale la: Godokono tabo kiyawaoma: kalibolemamota,

¹⁵ ega:walo na la:tamo elawo kikalaemamota la:le kuba uliyana epagodone kanalibola:ema:.”

16 Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko, Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya.

17 Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebene ekawi Yoneko, Ya:sute ibi netewapiatamo Bowanagese mailo ikalamiya, ebe mailono magumu ebe ‘Tobolo Gelapate Dubula.’

18 A:nduluko ega:walo Pilipiko,
Batolomuko ega:walo Ma:tiyuko,
Tomasiko ega:walo A:lapiyasikono gudu
Ya:imesiko.

Ta:diyasiko ega:walo Saimonoko, me Saimono idi ebe ubila kapela Loma gabamani epago eba gowelalo iba:te ebene Ka:inane opo ebo katepama:.

19 Ega:walo Ya:sute Keliyota duliyyomolodawa Yudasiko atumu akolawiya, me dubu ebe walone tetelo Ya:suko anakapumipi dowalubiliya ebe dawala.

*Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko * Ibino Tanalo
Ma:t 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10*

20 Ebene Ya:sute motamo da:tiya epo bilibilinomate ebetamo pelamete walo eba:go dakapaladabutiya, ebema: Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi bae naoma: ka:modobiya:.

---

* **3:19:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

²¹ Ebe tetelo ebena ekakiate ebe tanalo olowite ebe laema: ebo tolamiya, mabu epate iba:tamo ma kunu geliya, “Ebe daedalela!”

²² Ebene Godokono Totomu iyatulamepi Yelusalema kawo duliyaomolone da:pelamiya, ebe dubate na:pegeliya, “Biyesibuluko ebegodolo bokolina, iyo, ebete kubakuba uliyana Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”

²³ Ebene Ya:sute epo ebetamo ka:la:mite oi epetapiamo eba iyatulamelo negiya, “Saitanate ebena kubakuba uliyana lumagigodone bakalibolemene? Ao, akalibolemene.

²⁴ Numa:la:, kapiya duliyaomolono epate tetedo dadikanalema:na: ebe duliyaomolote ka:kubamene,

²⁵ ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ebe motono epate a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu ka:ka:kubamene.

²⁶ Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebena kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu kebe tetelo ebete eba kunu dowagelemene ebena woko osiyodilo elawo tanalote kolopoligomene, iyo, ebena uwomu bitana.

²⁷ “Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe ebena moto inamabula. Ebema: epate mako elawodubuno motamo opila:ote ebena inamabu uwatema: ubi diya:tima:na:, iba:te dopamo ebe ala:mo matuomeote, ebena ebena inamabu ebo kuwatema:na:.

28 “Na la:tamo nani tabo gemo, epono iyaiya kuba tanalo bilibilinomo Godote egebolelamete dodolomatili iyatawala, ega:walo epate Godoko ubia: tabo degelama:na:, ebe iyaiya kuba tabono tanalo Godote egebolelamete ka:dodolomatililaemene.

29 Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe lumagino kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, ebete uwomuḡ: tetelo ebe kubadawama: begenakomene.”

30 Nanitabola, me tanalo Ya:sute giya mabu ebe epate ma kunu geliya, “Ebe kuba uliyanago-dawala.”

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebene Ekaki
Ma:t 12.46-50; Luk 8.19-21

31 Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebene ekaki iba:te ebe uima: da:pelamiya, iba:te moto niyakabolo eba pelamota:onalo, ebete iba:tamo pema: tabo ebo nalibiya.

32 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko niyakabolo na:pola:niya, ebene iba:te ebetamo negeliya, “Numa:, a:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pepola:na. Ibi ubila a:ma:.”

33 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Naimano menoko potelela:ka:, ega:walo naimano ekaki piyatela:ka:?”

34 Ebene ebete epo ebe niyakabolo da:pola:niya ulamete negiya, “Me epo ebe naimano menoko-bila ega:walo naimano ekakila.

³⁵ Potele Godokono ubi tanalo dosiyodilomene, ebe lumagi naimano menokola ega:walo naimano ekawila.”

4

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi Ma:t 13.1-9; Luk 8.4-8

¹ Tete idilo Ya:sute Ga:lili Paka: balalo epo iyatulamiti, ebene epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebema: ebete peamo olote pe potone kela:mo nalima:tepate peamo gito okoliya, wiyasiya epate Ga:lili damela balalo pepola:niya.

² Ebene ebete iyaiya tanalo epetapi bilibili-nomo iyatulame oiamo eba awokalilamelolo, iyatulame tabo idi iba:tamo ma kunu giya,

³ “La: nolowiala:. Lumagi idite pali amio bai dosiyodili kono kikopu aminaola:go ebo ti.

⁴ Ebete aminaola:go eba tonatolo, kikopu epetapi iba:te gabamo gudiya, ebema: olaolate pelamete ebo penaiya.

⁵ Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo damela kawoa:. Ebema: iba:te samonomamo pemaimiya mabu damela bidobidoa:;

⁶ ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino dolodolo magumamo ka:tolamea:, iyo, iba:te ebema: samonomamo a:elaiya.

⁷ Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago dame-lamo gudiya, ebema: ebe uwagate dapepeiya kono ebo anakapulamiya, ebene iba:te ka:noloa:.

⁸ Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade dame-lamo gudiya, ebema: iba:te apepeote ebo noloiya,

epetapi 30 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo bilibilinomoma: eda:iya.”

⁹ Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Maburu

Ma:t 13.10-17; Luk 8.9-10

¹⁰ Ebene epo bilibilinomate Ya:suko datepiya, kapiyakapiya epo epetapiate ebenu 12 waloma:tapiago ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:imano iyatulame oino magumu keba kunula:ka?”

¹¹ Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono magumu kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono wamina tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya epo epetapi eba kunua:, iba:te iyatulame oine tanalo bilibilinomo olowiote wadenomamo a:kiyatawaoma:na.

¹² Nanitabola,

‘Iba:te bowadinakoma:na:
 wiyasiya a:kuminakoma:na,
 ega:walo iba:te bolowinakoma:na:
 wiyasiya a:kiyatawaonakoma:na,
 ebema: iba:te ibino kubane a:kolobila:oma:na,
 ega:walo Godote ibino kuba
 a:kegebolelaemene.’ ”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu

Ma:t 13.18-23; Luk 8.11-15

¹³ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me iyatulame oino magumu kiyatawawita:, ebema: la: walone tetelo naimano iyatulame oi

epetapino magumu keba kunu na:kiyatawaema?
Me oino magumu ma kunula,

¹⁴ kono kikopu aminaoledawa ebete Godokono tabo naminaolena.

¹⁵ Ebene epo epetapiate gabamo da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba kunula, iba:te tabo dolowima:na: Saitanate pete ibino tepo magumune samonomamo ka:puwatelaemene.

¹⁶ Epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula, iba:te Godokono tabo dolowima:na: kalakalago kelaema:na;

¹⁷ wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala. Ebema: iba:te Godokono woko magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te samonomamo kalautioma:na:.

¹⁸ Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo kolowima:na;

¹⁹ wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena ega:walo ibino ilukuli tanaloma: woki bilibilinomoma: eda:ona, ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki bilibilinomo ba:pola:na, me wokino tanalate wade tabo eba anakapumilo, ebene iba:te a:ka:noloma:na:.

²⁰ Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo olowite, nanitabonomolo lawete ka:noloma:na:, epetapi 30 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo ka:noloma:na:.”

*Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo
Luk 8.16-18*

²¹ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Lumagite ebene wuiki alo bagowo magumamo a:kiyatimene ega:walo ebene wata bai magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala baiamo kiyatimene.

²² Kebe waminaole tanalate da:pola:na walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo kebe ulamolea: tanalate da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:

²³ Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

²⁴ Ega:walo Ya:sute iba:tamo na:kegiya, “La:le dolowiawenama ebe tanalo wadenomamo nula-menakiyala:! La:le lumagi iditamo anagiyamida tanalo keba kunu kosiyodilaema, Godote la:tamo eba kunu ka:posiyodilomene, wiyasiya la:imano anagiyamida wiyate kawonomamo ka:pemene.

²⁵ Nanitabola, Godokono tabo olowima: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo walo ka:kikameomene. Wiyasiya lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.”

Kono Kikopuno Ape Tanalono Iyatulame Oi

²⁶ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunula. Dubute ebene kawo pali damelamo kono kikopu daminaoli,

²⁷ ebene ebete kowata, kemaiga, eba kunu eba wagelenalo, ebe kono wuiate pemaimite ebo

apepeiya. Wiyasiya kikopuate damela magu-
mulo eba pola:nalo tete geyageyadopolu iba:te
keba kunu dapepeona, ebe dubute kiyatawana;

²⁸ mabu palino damelate a:ka:tuwa: inamabu
noloilamena, dopamo paa ega:walo ula, ebene
nao kikopu.

²⁹ Ebema: nanitabola, nao kikopuate
da:kodakodaoma:na; ebe dubute samonomamo
tote ka:nowakalaimene, mabu kono wakalami
tete a:pe.”

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi

Ma:t 13.31-32; Luk 13.18-19

³⁰ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo
Elawodawama: deda:na ebe tanalo ale beda:
ula:mo nakawokalima; ega:walo ebe tanalo ale
kebako iyatulame oiamo na:ka:tupugaima:?”

³¹ Nanitabola, me opo kawonomolo kewa
kikopu kawokawonomo ba:pola:na wiyasiya
mastada kikopu da:pesonomola, ebema: Godote
Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo
mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula.

³² Dubute daimene, ebe da:peso kikopute
apete kewa epetapi bilibilinomo odolite
kawokawo katomo kuwamidaolemene, ebene
olaolate pelamete kewa katomono golololo
ba:pilukulionama:na.”

³³ Nanitabola, epono iyatawa tanalote
da:modobiya, Ya:sute ibi mako iyatulame oi
bilibilinomamo iyatulamenaki.

³⁴ Iyo, ebete Godokono tabo iyatulame
oiamo kiyawaonaki, wiyasiya epo epetapi
bilibilinomate ibino iyaiya duliyomolamo
walo da:ka:tolamolenakiya, ebe tetelo ebe

waloma:tapiatamo oi bilibilinomono magumu diya gabodo awokalilamenaki.

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Ma:t 8.23-27; Luk 8.22-25

³⁵ Ebe egelate didokoni, Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni, “A paka: apuamo ka:na:iwaliye.”

³⁶ Ebene iba:te epo bilibilinomo epetapi miyapanate, Ya:sute dokolini ebe waloma:tapiate ebe peamo olonate gito tolameniya. Ebe tetelo pe epetapi atumu iba:go na:ka:tolameniya,

³⁷ ebene kawo awanomote eba maiganalo kawokawo ulono obote waloma:tapino peamo da:poloniya, pe gu obote gito tabokani.

³⁸ Wiyasiya Ya:suko pe walogabo apulo ebenu wato ilakamo apatinate ebo watani, ebema: iba:te ebe amutiyanate nananiya, “Iyatulamedawa, a:ma: a wadenomamo beda:ma: kuama:wena:? A ka:elaomalema:!”

³⁹ Ebene Ya:sute maiganate awa kawiyana nanani, “Nolodiyoba!” ega:walo ulotamo atu tabo na:kegeni, “Nolopoloala:!” ebene awate olopoligonate paka:te matalukobi olowinomo gito olowini.

⁴⁰ Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “La: beda:ma: ka:toletoleawenama? La:imano nanitabokobi midi tanalo puliyala:ka:?”

⁴¹ Wiyasiya iba:te kawonomamo eba anoanonalo ibino taneba magumulo negelaniya, “Me lumagi potelela:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebenu tabo olowite a:tudila:!”

5

*Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi
Da:midia*

Ma:t 8.28-34; Luk 8.26-39

¹ Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Ga:lili Paka: apuamo na:iwaliya Gelasa duliynomolono opamo.

² Ya:sute pene damelamo eba nodololo, kuba uliyanagono dubute eba:go alugoma: ebo piya. Ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epo alo-moma:. Ebema: me dubute ebe a:elao epono bobo baine piya,

³ mabu ebete ebe nokola bobo magumulo okolinami. Epate ebe auli ala:mo dematuomeonakiya ebe ale ka:modobonakia:,

⁴ iyo, tete bilibilinomolo iba:te ebena agowala kotola auli ala:mo dematuolamolemenakiya, ebete kotonon ale iyailinaki ega:walo agowano ale atumu a:kiyailinaki. Nanitabola, ebete elawonomoma: eda:nami, ebema: lumagite ebe odiyoboma: modoboa:.

⁵ Ega:walo ebete egela ega:walo idoko bilibili-nomolo nokola bobo magumulo ega:walo damela unulo eba geatepaolo, ebe a:ka:tuwa: ebena tama nokolamo danagalimionaki kalimate ebo pemaimiomenaki.

⁶ Ebene me dubute Ya:suko muluamo numite, ebetamo na:puligate ebena agowa mabuamo da:na:tuduwatiya,

7-8 Ya:sute ebetamo negiya, “Kuba uliyana, a:ma: me dubugodone na:nemaiga!”

Ebe tetelo ebete geatepaolo negiya, “Ya:su! A:ma: Ununomo Godokono Gudulata! A:ma:le natamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Nale a:ma: Godokono mailamo anamata, natamo kuba wiya akoikanama:la!”

9 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:imano mailo potelela:ka:?”

Ebete nowamiya, “Naimano mailo Bilibili-nomotela mabu a kuba uliyana bilibilinomola!”

10 Ebene ebe dubute Ya:suko kawiya eba toweomelo ebe naniya, “Nagodolo dilukulina ebe kubakuba uliyana me opone akoalibola:la!”

11 Ebe tetelo dabirole goeogoeo bilibilinomate damela unulo naoago ebolo nowapata:lamitiya,

12 ebema: kubakuba uliyante Ya:sutamo towe-toweolo negeliya, “A:ma:le a goeogoeatamo nali-boa:, ale iba:tamo ka:nopila:oma:.”

13 Ebene Ya:sute modobo tabo gete ibi ebo analiya, “Na:tolama:la:!” Ebe tetelo kubakuba uliyante dubugodone pemaimite goeogoeatamo ebo nopila:iya, ebema: ebe 2,000 goeogoeate damela unune puila:ote maboele damelane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi bilibilinomate gito na:elaiya.

14 Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ibino duliyoamolamo puila:ote ebe duliyo-molo epo ega:walo tumu motolo dilukuli-namiya da:nikiyawaolamiya, epo bilibilinomate ebo pelamiya Ya:sute dosiyodiliya ebe tanalo uima:.

15 Iba:te ebetamo pemaimite, dopamo kubakuba uliyana bilibilinomago dokolinami ebe dubu ebo pumiya, ebete kaliku pulite ebolo okoliti mabu ebena woki a:tuputupuomiya. Me mabuma: iba:te na:toletoleutiya,

16 ebene Ya:sute kubakuba uliyanagono dubutamo ega:walo goeogoeatamo kebe iyaiya tanalo kosiyodiloliyale, piyate ebe tanalo dulamiya iba:te epo epetapi ebo kiyawaolamiya.

17 Ebe tetelo ebe epate Ya:suko kawiya naniya ebete ibino opo katepama;

18 ebene Ya:sute peamo eba ololo, dopamo kubakuba uliyanago dokolinami ebe dubute ebe ebo toweomiya, “Na niyala, a:ma:go ka:pa:mo!”

19 Wiyasiya Ya:sute ebe eba odiyobolo naniya, “A:ma: motamo na:toa. Godote a:ma:tamo keba kunu kosiyodilola:kale ega:walo a:ma:da:nilakapoimitaka, ebe kawokawo tanalonomo a:imano mabu epo na:nikiyawaolama:.”

20 Ebema: me dubute Teni Duliynomolono opo kawonomamo tote, Ya:sute ebetamo dosiyodiliya ebe tanalo kiyawaolama:go tiya, ebene piyate ebe iyaiya tanalo dolowiya iba:te kawonomamo anoanoiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebena Buwele Wadəkobi Ka:midima:

Ma:t 9.18; Luk 8.40-42

21 Ebene Ya:sute peago paka: apuamo walo da:ka:na:iwiya, ebete ebolo eba nokolitalo epo bilibilinomate ebetamo ebo pelamiya.

22 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto umidawa dubu, ebena mailo Ya:ilasitela,

ebete Ya:sutamo pete ebena agowa mabuamo pa:tuduwatate,

²³ kawonomamo eba petowetoweolo na:pegiya, “Naimano buwele da:peso a:e tatalila. A:ma: pa:wete a:imano koto ebetamo na:pawatila: ebete wadekobi kolowima:, ebene ebete a:ka:emene.”

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya

Ma:t 9.19-22; Luk 8.42-48

²⁴ Ebene Ya:sute me dubago to dowagilimiya, epo bilibilinomate ebe eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go tolamitiya.

²⁵ Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemetete uminami,

²⁶ doketa epo epetapiate ebetamo mibomibo tanalo ikameonamiya. Iba:te ebe wadekobi ka:midiya:, wiyasiya ebe kamiyalete ebena mani iba:tamo eba ikalamolelo dopoliyaliya, ebena temetemetete kawodopoma: ediya.

²⁷ Ebema: ebete Ya:sukono tanalo dolowiya epo magumamo nopegate, ebena walogabo apune pete ebena kaliku ebo pologiya,

²⁸ mabu ebete nemalagidiliya, “Nale ebena kaliku dologimo na wadekobi ebo kolowimamo.”

²⁹ Ebene ebete Ya:sukono kaliku dologiya, ebe tetenomolo ebena kalima ka:ka:liya tanalote dolopoligiya ebete iyatawiya ebena ape a:modobo.

³⁰ Wiyasiya Ya:sute iyatawiya elawote ebegodone demaigiya, ebene ebete polobigate epo napalateda:liya, “Naimano kaliku potele kologile?”

31 Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebe naniya, “Me epo bilibilinomate a:ma:tamo mupuma:tiua:go pelamita. A:ma: ibi ulamelo beda:ma: kegeawita a:ma: potele kologita?”

32 Ya:sute ibi kowamilamiya:, wiyasiya ebete me lumagi kuima: epo ulamoliya.

33 Ebe tetelo ebe kamiyaletе iyatawiya Ya:sukono elawote ebenu ape wadekobi a:midi, ebema: ebete toletolelo anakamiago pete, Ya:sukono agowa mabuamo pa:tuduwatalo ebenu temetemenо tanalo ebetamo ebo pawokalilamiya.

34 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma: kalakalago na:toa, mabu a:ma: dumitanamiya, ebe temetemetе olopoligo.”

*Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya
Ma:t 9.23-26; Luk 8.49-56*

35 Ya:suko me tabo eba kiyawautalo, tabo adaepiate Yu watodawa Ya:ilasikono motone pelamete ebe napaniya, “A:imano buwele a:e, ebema: Iyatulamedawa walo akoanala: ebe wadekobi ka:pa:midima:.”

36 Ya:sute ibino tabo gito olowiatepiya, ebenu ebete Ya:ilasiko naniya, “A:ma: akotoletola:la:, a:ma: Godoko nanitabokobi na:mida:.”

37 Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo ebenu ekawi Yoneko, ibi kapiya eba magatalelo epo epetapi nodiyoboliya iba:te iba:go ka:tolaema:

³⁸ Ebene ibi a:ka:tuwa: Ya:ilasikono motamo da:nemaimiya Ya:sute epo bilibilinomo ebo nulamiya, iba:te gowelalo kawonomamo iimitiya.

³⁹ Ya:sute moto guamo nodolote ibi nananaliya, “La: bilibilinomo gowelalo beda: mabuma: ki-ima:witama? Gudu buwele ka:eaka:, ebe u watita.”

⁴⁰ Wiyasiya iba:te ebe nekalakalatitiya, ebema: ebete ibi bilibilinomo motone gito paliboliya, ebene Ya:sute guduno menokola, nabiwila, ega:walo ebene netewa-kapiya waloma:tapi uwatete, gudute dekapitani iba:te ebe teta:mo gito nopila:iya.

⁴¹ Ebe tetelo ebete buwele kotamo nelawete Yu epono tabamo naniya, “Talita kumi!” Me tabono magumu nitana, “Buwele, nale a:ma: anamata, nemaiga!”

⁴² Ebene ebe tetenomolo ebe 12 ulama tete buwelete maigate nepatiya. Piyate me tanalo dumiya iba:te kawonomamo anoanoiya,

⁴³ wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La: me tanaloma: epo epetapi akoanala:la!” ega:walo ebete iba:tamo na:kegiya, “Buweletamo nao inamabu nikameala:.”

6

Nasaleta Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

Ma:t 13.53-58; Luk 4.16-30

¹ Ebe tetelo Ya:sute ebe duliyomolone tote ebene okoli duliyomolo Nasaleta:mo walo da:ka:tiya, ebe waloma:tapiate ebe ebana kapimiya ka:tolamiya.

² Ebene Yu epono wokoa: talena egelalo ebete balidi ibilamole motolo epo eba iyatulamitalo, ibi bilibilinomo epetapiate ebene tabo dolowiu-tiya ebema: anoanoutiya. Iba:te negeliya, “Me dubuno iyatulame tanalo mulonomola! Ebete me iyaiya tanalo kebolo kiyatawile? Ega:walo ebete anoano tanalo dosiyodilolena beda: kawokawonomola:ka:!”

³ Ebe kapeneta dubunomola, Ma:likono gudula. A iyatawala ebene ekaki Ya:imesiko, Yausesiko, Yudasiko, ega:walo Saimonoko, iyo, ebene ekaki buwelemela:te me duliyaomololo ago bilukulita.”

Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo

⁴ Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono woki awokalimidawa epate ebe unamo kadipatema:na:, wiyasiya ebene duliyaomolo epo ega:walo ebene moto epo ega:walo ebene kalima epo, iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.”

⁵⁻⁶ Ebe tetelo Ya:sute Nasalete epono nanitabokobi midia: tanaloma: kawiya la:wa:te, ebete ebene koto temetema:gopi kapiyakapiyanomatamo dowatiolalamiya ibi wadekobi ebo midioliya, wiyasiya ebete ibino duliyaomololo anoano tanalo epetapi osiyodilolema: ka:modobiya:, ebema: ebete ibi eba miyapalo wiyasiya iyaiya duliyaomolo epetapilo iyatulama:go pata:nami.

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya

Ma:t 10.5-15; Luk 9.1-6

⁷ Ebene Ya:sute ebene 12 waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, epetapi netewa, epetapi netewa, iyaiya duliyaomolamo ebo aliboliya, ega:walo

ebete iba:tamo elawo ikalamiya kubakuba uliyana epagodone kanalibolema:.

⁸ Ebete ibi nanaliya, “La:imano tolame tetelo gaubu kapiya nuwatiyala:, wiyasiya inamabu epetapi akouwata:la:, iyo, la: baea:no, gatelea:no, ega:walo mania:no na:tolamiyala:.

⁹ Ega:walo modobola la: agowa inamabu ega:walo kapiyakapiya kaliku pupuliawete ebo na:tolamiyala:, pupuliono inamabu epetapi akouwata:la:.”

¹⁰ Ebene la: duliyomolo ida:mo nemaima:wete kebe moto guamo da:nodoloaema, la: ebe motolo nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.

¹¹ Ega:walo kebe duliyomolo epate la: kalakalago uwateta:no ega:walo la:imano tabo olowia:no, ebe duliyomolo eba atepalo la:le agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagiyamidalaemene.”

¹² Ebema: Ya:suko waloma:tapiate tolamete Godokono tabo na:kiyawaolamenatiya epate ibino kubane kolobila:ma:.

¹³ Ebene iba:te epagodone kubakuba uliyana nalibolenakiya, ega:walo iba:te temetema:gopi epetapi bilibilinomo olibi kikopuno iamo ibino wato dabutilamolamenakiya, ibi wadekobi ebo midiolenakiya.

*Epo Bilibilinomate Ya:sukono Tanaloma: Dege-
lanakiya*

Ma:t 14.1-2; Luk 9.7-9

¹⁴ Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebe anoano tanalo olowiya, mabu epo bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba iyatawaolo ibi magumulo epetapiate tabo ma kunu geliya, “Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate a:e magumune emaigi, ebema: me anoano tanalate ebegodone pemaiminaka.”

¹⁵ Ebene epetapiate negeliya, “Ebe Elayate, Godokono woki awokalimidawala,” wiyasiya epetapiate na:kegeliya, “Ao, ebe Godokono woki awokalimidawa idila, dopamo aimano ewoni-atamo da:pemaimiya ibi keba kunula:ka: eba kunula.”

¹⁶ Wiyasiya Elodite Ya:sukono tanalo dolowiya, ebete negiya, “Me dubu ebe Yonetela, nale ebene wato dotowamidaimo, wiyasiya ebete a:ene walo a:kemaigi!”

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya

Ma:t 14.3-12

¹⁷⁻¹⁸ Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.

Yonete dopamo eba okolinalo, Kawo Elawodubu Elodite ebene ekawi Pilipikono kamiyale pilolo lawiya, ebe kamiyaleno mailo Elodiya-sitela. Me mabuma: Yonete Elodiko kawiya eba analo negiya, “A:ma:le ebe kamiyale laema: mod-obao:, kawo kubanomola!” Ebema: Elodite ebene gowelaopi daliboliya, iba:te Yoneko nelawete idoko moto guamo gito peba:idiliya, mabu ebete

ebeno ubi niyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete Elodiyasiko kalakalakobi ka:midima:

¹⁹ Ebe tetelo Elodiyasite Yonetamo dowate ebe anakapuima: ebena ubi ebo iyatiya, wiyasiya Elodite me tanalo osiyodiloma: ubia:nola.

²⁰ Ebete Yoneko na:tolemenami, mabu ebe iyatawala Yonete tuputupudawama: eba eda:nalo Godokono talena magumulo okolina. Nanitabola, ebete Yonekono tabo dopamo dolowiya woki bilibilima: ebo ediya, wiyasiya ebete idoko motolo eba okolinalo, Elodite ebe wadenomamo eba uminalo iyaiya tete epetapilo ebete ebena tabo kalakalago olowinaki.

²¹ Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo ebete kawo soliyomu osiyodiluti. Ebema: ebena gabamani dubu, gowelaopi elawodubu, ega:walo Ga:lili opono watowatopi, ibi bilibilinomate soliyomu baiamo tolamiya. Ebe tetelo Elodiyasite wade tete ebo umiya.

²² Ebete ebena buwele nalibote, ebete ibino ololo apulo da:pemaiti, Elodiko ega:walo eba:go da:pola:niya iba:te ebetamo nekalakalautiya. Ebene Elodite buweletamo negiya, “A:ma:le kebe tanaloma: na danana:emene, nale a:ma:tamo kikaemamota.”

²³ Elodite ebetamo nanitabonomolo walo na:kegiya, “A:ma: beda: tanaloma: na danana:emene, a:imano ubi diyata:emene naimano inamabu apu ega:walo naimano opo epetapi, nale a:ma:tamo kikameomamota! Naimano tabo akadikanalemo.”

²⁴ Ebene ebe buwelete ebena menokotamo tote na:negiya, “Na beda: tanaloma: na:ka:negemo?”

Ebeno menokote naniya, “A:ma: Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano watoma: ebe nananiye.”

²⁵ Ebene ebe buwelete Kawo Elawodubu Eloditamo samonomamo walo ka:pete ebe napaniya, “Na ubila Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago. Ka:lonomo natamo nikanama!”

²⁶ Ebema: Elodite ebeno tepo magumulo mi-bomibonomoma: ediya, wiyasiya ebete buweletamo kebe tabo kegiyale, eba:go da:pola:niya iba:te ebe tabo olowiya, ebe mabuma: ebete amoeda:ma: ka:modobiya:.

²⁷ Ebe tetenomolo Elodite ebeno gowelaodawa dubu idi eba nalibolo, ebe naniya ebete Yonekono wato ka:nelaema:, ebene ebete idoko moto guamo tote Yonekono wato ebo notowamidamiya.

²⁸ Ebene ebete wato kawatamo niyatite buweletamo dadaiya, ebete lawete ebeno menokotamo gito nikamiya.

²⁹ Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebe tanalo dolowiya, iba:te ebeno apenomo pelawete nokola bobo magumamo gito niyatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamenti

Ma:t 14.13-21; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

³⁰ Ebene Ya:sute daliboliya ebe waloma:tapi dubate walo ebetamo ka:pelamete, iba:te kebe iyaiya tanalo epagodolo da:nosiyodiloliya ega:walo ibi keba kunu ka:niyatulamoliye, ebe tanalo bilibilinomoma: iba:te ebe na:pa:kiyawaomiya.

³¹ Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko uima: odoliatepauilo wapata:lamitiya, ebema: Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi bae naoma: tete kumiya:. Ebe mabuma: ebete ibi nanaliya, “Modobola a a:ka:tuwa: diyamoa: opamo tolamete ela kanamiye,”

³² ebene iba:te ibino peago diyamoa: opo ida:mo tolaema: ebo wagilimiya.

³³ Wiyasiya iba:te eba tolamitalo, epo bilibilinomate ibi ulamete iyatawiya ibi piyatela:ka:. Ebema: Ya:sute kebamo ka:tutiyale, ebe iyaiya duliyoumolo bilibilino epate ebe tanalo umite, iba:te paka: balado puila:ote ebe opamo dopamo gito nemaimiya.

³⁴ Ebene Ya:sute ebamo da:nemaigiya, epo bilibilinomo nulamete ebena tepo magumulo ibi kawonomamo na:nilakapoilamiya, mabu sipigoegoeate ulamedawa:no keba kunu kilukuline iba:te eba kunu pola:niya, ebema: ebete ibi iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo eba iyatulamelo,

³⁵ iba:te adimo teta:mo ebo nemaimioniya. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe napananiya, “Me epoa: opola, samamo kidokomene.

³⁶ Ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te iyaiya duliyoumolamo ega:walo ea:ge motamo tolamete bae ka:nuwateoma:.”

³⁷ Ya:sute wiyasiya ibi nanaleni, “Ao, la:le iba:tamo nao inamabu nikalamola:la:.”

Ebene iba:te ebe nalateda:niya, “A tolamete kapiya ulamano woko wiya maniamo bae uwa-teote, iba:tamo ebo ba:kikalamolema:? Ao, a modoboa:!”

38 Ebene Ya:sute ibi nalateda:leni, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale? La: tolama:wete na:nulama:la.”

Iba:te ulamenate negelaniya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo netewa ba:pola:na.”

39 Ebene ebete ebe waloma:tapi nanaleni, “Epo nanala:la: iyaiya taneba osiyodilolete wade uwagolo kilukulioma:.”

40 Ebema: epate iyaiya taneba bilibilinomo osiyodilolenate ebo pola:niya, taneba idi magumulo 100, taneba idi magumulo 50, eba kunu ilukulioniya.

41 Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa uwatenate, Unu Duliyomolamo melenalo Godotamo kalakala tabo genate bae wakalami-olenate ebe waloma:tapiatamo gito ikalameni iba:te epatamo kikalamolename:, ega:walo ebete atu gabodo namo netewa kuwatenate epo bilibili-nomatamo ebo kikalamoleni.

42 Ebe tetelo epo bilibilinomate bae denaoniya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolameni.

43-44 Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya, ebene da:luiliniya ebe bae apuapuamo ega:walo namo apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

*Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Ma:t 14.22-33; Yon 6.15-21*

45 Ebe tetenomolo Ya:sute epo eba alibolenalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “Pe lawa:wete Ga:lili Paka: apuamo na:na:iwala:la: Betasaida duliyomolamo,”

⁴⁶ ebene ebete ibi bilibilinomo alibolenate, ebete damela unamo gito nodoloni Godago tabo ka:negelanama:

⁴⁷ Didokoni waloma:tapiate peago paka: tulitulinomodo eba tolamenalo, wiyasiya Ya:sute damelalo a:ka:tuwa: okolini.

⁴⁸ Ebete ibi ulameni, iba:te pe elawonomamo dabilidoniya wiyasiya ibino elawo ka:modoboniya: mabu awate ibi nodiyoboleni, ebema: idoko tetelo egela walo tatalima: eba eda:nalo, ebete obo unudo iba:tamo ebo toni ibino ololo apudo ka:petonama:

⁴⁹ Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe uminate oboloma: gelanate ebo gelatepaoniya,

⁵⁰ mabu ibi bilibilinomate kubanomamo toletoleoniya.

Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la: ka:toletoleonala!”

⁵¹ ebene ebete penate ibino peamo da:poloni awate gito olopoligoni. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate kawonomamo anoanoniya,

⁵² mabu iba:te ibino tepo magumulo kodakodama: eda:onamiya, iyo, ebe mabuma: Ya:sute epo bilibilinomatamo bae dikalamoleni, iba:te ebe anoano tanalono magumu ibino wokiamo nipo wadiniya.

*Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi
Wadekobi Da:midiolenaki
Ma:t 14.34-36*

⁵³ Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo da:na:iwaliya Genasalete opono pe boboamo pe gito na:iliya.

⁵⁴ Iba:te pene damelamo da:nodoloiya, piyate ebolo da:pola:niya ebe epate Ya:sukono tanalo samonomamo iyatawaote,

⁵⁵ iba:te ebe opono iyaiya duliyoumolamo na:puila:iya epo epetapi ebenu pe tanalo kananalema:. Nanitabola, Ya:sute kebe duliyoumololo da:lutanaki, epate ebe tanalo dolowinakiya temetema:gopi ketago ebo magatalenakiya.

⁵⁶ Iyo, Ya:sute kebe iyaiya depeso ega:walo kawokawo duliyoumolo ega:walo tumu motamo da:tonaki, epate ibino temetema:gopi ebamo demagatalenakiya, iba:te ibi ebe iyaiya duliyoumolono inamabu olowame baiamo eba nowadilatililo ebe ebo na:toweomenakiya temetema:gopiate ebenu kaliku kologioma:. Ebema: nanitabola, piyate ebenu kaliku dologionakiya, iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

7

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo

Ma:t 15.1-9

¹ Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi magumulo piyate Yelusalema kawo duliyoumololo woko dosiyodilolenamiya, ibi epetapiate Ya:sutamou kapimiya da:pelamiya,

² iba:te ebenu waloma:tapi epetapi pulamiya, iba:te koto ukulaolea:no bae denautiya. Me gabodo iba:te Pa:lisi tanebapino totomu tabo ida:mou ka:tudiliya:.

³ Numa:la:, Yu epo bilibilinomono ewoniate ibi diyatulamenamiya, ibi bilibilinomate ebe

atu wokilo eba ilukulinalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo Pa:lisi tanebapiate ebe ewonino totomu tabamo atumu wadenomamo ka:tudila:ona, kebako totomu da:pesonomo idi iba:te kadikamidalena:. Me mabuma: ibino koto wadenomamo ukulaolea:no iba:te bae a:kenaoma:na,;

⁴ ega:walo nao inamabu olowame bailo duwateoma:na: iba:te ebe inamabu ukulaolea:no a:ka:penaoma:na:. Nanitabola, iba:godolo obo nio kalili ega:walo iyaiya okalimiono kalili ukulaole totomuata ba:ka:pola:na, iyo, ma kunu ibino ewoniate iba:tamo dikalamoliya, ebakobako totomu epetapi bilibilinomo iba:godolo ba:pola:na.

⁵ Ebema: Pa:lisi tanebapiate Godokono Totomu iyatulamepiago Ya:suko nalatediya, “Beda: mabuma: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoniate degelanakiya ebe totomuamo ka:tudila:ona:, wiyasiya ibi a:ka:tuwa: ibi kubailamete koto ukulaolea:no bae ebo naonaka?”

⁶ Ya:sute iba:tamo negiya, “La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimidawa Aisayate la:imano tanaloma: dopamo nani tabo da:kiyawaiya, Godokono Bukalo ebe tabote ma kunu itana,

‘Me epate na tabamo amamanatenena,
wiyasiya ibino tepo magumuno woki
na niyakabolo ka:pola:na,
mulunomolo ba:na:pola:na.

⁷ Iba:te naimano mailo unamo nadipatena,
wiyasiya nanitabo tanalo puliyala,
iyo, iba:te me opo epono totomu

Godokono Totomunomoma: midilite
ebo iyatulamenaka.’”

⁸ Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Aisayakono tabo nanitabonomola, mabu la: Godokono Totomu Tabonomo a:miyapiyamata, wiyasiya epate degelana ebe totomuamo tudila:onamata.

⁹ “La: mulo eponomolata! La: Godokono Totomu Tabonomo iyabaiamo eba alomonalo, wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenakomata.

¹⁰ Numa:la:, Godokono Bukalo Mosesete negiya, ‘La:imano menokobila nabila nowalubila:la:’ ega:walo ebete na:kegiya, ‘Kebe lumagite ebene menoko o nabiwino tanaloma: kuba tabo da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.’

¹¹ Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete negelanamata, ‘Lumagigodolo da:pola:na ebene menokola nabiwila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma: deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, ‘Me inamabu talenala, nale Godotamo ikameote me inamabuamo naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.’”

¹² Ebema: la: ebako kuba woki lumagi nemalionakomata, ebete ebene menokola nabiwila kowalubilina:.

¹³ Iyo, me gabodo la:imano iyatulame tanalate Godokono nani tabo iyabaiamo alomona, ebene la:le ebe atu kuba woki gabodo iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo na:kosiyodilolenamata.”

*Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Ma:t 15.10-20*

14 Ebene Ya:sute epo ebetamo walo keka:la:mite iba:tamo negiya, “La: bilibilinomo naimano tabo olowiawete, woki wadenomamo na:tuputupuilama:la:.

15 Lumagi niyakabolo ditana ebe inamabute ebe magumamo opegate ebe a:ka:kubaimene, wiyasiya lumagino tepo magumune da:pemaima:na: ebe tanalate ebe ka:kubaima:na:.

16 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”*

17 Ebene Ya:sute epo miyapate moto guamo da:nodoliya, ebe waloma:tapiate ebete beda: tabo kegiyale, ebe tabono magumuma: ebe nalatediya.

18 Ebete iba:tamo negiya, “Epetapiate woki wadenomamo ka:tuputupuilamena:, la: atumu. La: iyatawala:ka:? Nao inamabute lumagino tepo magumamo opegate ebe a:ka:kubaimene,

19 mabu nao inamabute lumagino woki mabuamo ka:tuta:, wiyasiya wapuamo tuta ebene neago ka:penemaigamene.” Ebema: nanitabola, Ya:sute me tabamo nao inamabuno talena bilibilinomo iyabaiamo alomonomo alomiya.

20 Ebene ebete walo na:kegiya, “Numa:la:, lumagino tepo magumune da:pemaimioma:na: ebe tanalo kapiyate ebe ka:kubaima:na:,

21-22 mabu lumagino tepo magumune iyaiya kuba wokino tanalate pemaiminaka, ebene ebe kuba wokine me kawokawo kubate ka:pemaiminaka — buwele pilo tanalo ega:walo lumagi idino kamiyale pilo tanalo, inamabu

---

* **7:16:** Mak 7.16 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya; wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

pilo tanalo ega:walo lumagi idino inamabu ubi tanalo, dowo tanalo ega:walo lumagi anakapumi tanalo, elemasigi tanalo ega:walo lumagino mailo kubaimi tanalo, apa:mo kuba osiyodilole tanalo ega:walo iyaiya kuba olelo osiyodilole tanalo, amama tanalo ega:walo daedale wokino tanalo.

²³ Iyo, nanitabola! Me kuba bilibilinomate lumagino tepo magumune pemaimite lumagi ebo ka:kubaima:na:.”

Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi Midi Tanalo

Ma:t 15.21-28

²⁴ Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya kawo duliyomolono opamo gito tiya. Ebe tetelo ebe ubia:nola ebete kebe motamo da:nodoliya epate iyatawaoma:, wiyasiya iba:te ebe moto samamo iyatawiya.

²⁵⁻²⁶ Ebema: ebe opo kamiyale idi, ebenu buwele da:peso kuba uliyanagonola, ebete Ya:sukono tanalo olowite ebetamo pete ebenu agowa mabuamo eba pa:tuduwatalo ebe ebo petoweomiya, ebete ebenu buwelegodone kuba uliyana kaliboma:. Wiyasiya me kamiyale Yu lumagia;

²⁷ ebema: Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu keleka: nale a:ma: owalubima: degeawita? Epate dopamo ibino guda:tamo bae nikalaema:na:. Modoboa: iba:te gudino bae epetapiatamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo tanalo ebe gaa-gaatamo ikalame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.”

²⁸ Ebete wiyasiya Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, a:ma:le degeawa: nanitabola, wiyasiya

guda:te opamo diyalekenaka, ebe bae apuapu gaagaate naoma: modobola!”

²⁹ Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu a:ma: eba kunu egeata, a:ma: kalakalago motamo na:toa. Kuba uliyanate a:imano buwelegodone a:nemaiga.”

³⁰ Ebene ebe kamiyalete motamo tote ebene buwele ebo numiya, kuba uliyanate ebegodone iyalo nemaigate, ebete ketalo watiti.

Ya:sute Galo Tamiome Ega:walo Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midia

³¹ Ebene Ya:sute Taya opo atepate Saidono kawo duliynomolamo tote, ebete Teni Duliynomolono opodo ka:petote Ga:lili Paka:mo walo gito ka:nemaigiya.

³² Ebe tetelo epate galo tamiome ega:walo tabo kiyawaoa: dubu Ya:sutamoma magaete ebe na:petoweomiya ebete ebene koto ebe dubutamoma kowatima:.

³³ Ebene Ya:sute ebe dubu epagodone kela:mo iyabaiamo magatate, ebene koto dubuno galo magumamo ebo nowodolataoliya, ebene ebete ebene kotamo kowe meamidate dubuno mena ebo ologimiya.

³⁴ Ebe tetelo Ya:sute Unu Duliynomolamo melelo, ela agolamidalo Yu epono tabamo negiya, “Epa:ta!” me tabono magumu ma kunu itana, “Na:totokoliala!”

³⁵ Ebema: ebe dubuno galote totokoliyaote ega:walo ebene menate wadekobi dolowiya, ebete tabo wadenomamo ebo kiyawaiya.

36-37 Epate ebe tanalo dumiya iba:te anoanolo kawonomamo negeliya, “Ya:sute tanalo bilibili-nomo wadenomamo osiyodilolenako. Numa:la:, ebete galo tamiolamepi tabo olowioma: wadekobi na:midiolena, ega:walo atumu tabo kiyawaoa:pi tabo kiyawaoma: wadekobi na:ka:midiolena!”

Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La:le epo epetapiatamo me tanalo akoawokalima:la:!” Nanitabola, iyaiya tete epetapilo Ya:sute epo ma kunu analenaki, wiyasiya iba:te ebena tabamo tudila:oa:no ebena osiyodilole tanalo gito na-wokaliminakiya.

8

Ya:sute Epo Bilibinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya

Ma:t 15.32-39

¹ Ebe tetelo epo bilibinomate Ya:sutamoma pelamete walo kapiyama: na:ka:pediya, ebena ibino baete dolopoligolamiya Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya,

² “Na me epo na:nilakapoilamitamoma, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukulinata: ibino bae olopoligolami.

³ Na ibi bae:no ibino duliyaomolamo dalibolemo, diyala, gabo tetelo elawoa:noma: da:ba:neda:oma:na:, mabu ibi epetapiate mulunomoma pelamoliya.”

⁴ Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Me bae: opola. Ale me epo bilibinomatamo bae ikalamolema: modoboa:.”

⁵ Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?”

Iba:te negeliya, “Sebeni.”

⁶ Ebene Ya:sute epo opamo kilukulima: danaliya, ebe tetelo ebete ebe sebeni bae apuapu uwatete Godotamo kalakala tabo ebo giya, ebene ebete wakalamiolete ebe waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te epatamo kikalamolema:

⁷ Ega:walo iba:godolo namo egege kapiyakapiya na:ka:pola:niya, ebene Ya:sute ebe namoma: Godotamo kalakala tabo kegete, ebe waloma:tapi nanaliya iba:te epatamo ka:kikalamolema:

⁸⁻⁹ Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolamiya. Nanitabola, ebe bae 4,000 epate naiya, ebene da:luliya ebe bae apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya. Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya duliynomolamo daliboliya,

¹⁰ ebe tetenomolo ebete ebe waloma:tapiago peamo olote Da:lamanuta opamo gito tolamiya.

*Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima:
Ya:suko Daniya*

Ma:t 16.1-4

¹¹ Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napapaminatiya. Ibi ubila ebe kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, “A:ma:godolo Godokono elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo nosiyodila.”

¹² Ebene Ya:sute ebene tepo magumulo ela kawonomamo agolamidalo negiya, “Mabu keleka: me tete epate anoano tanalo dowadina? Na la:tamo nani tabo gemo, Godote ebene elawo

awokalima: me tete epatamo anoano tanalo a:kikalaemene!”

¹³ Ebene ebete ibi ubia:noma: eda:lo peamo olote paka: apuamo walo na:ka:na:iwiya.

Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Elodiko Ibino Amama Tanalo Ma:t 16.5-12

¹⁴ Ga:lili Paka: a:iwale wagilimia:no Ya:suko waloma:tapiate bae uwate tanalo na:dodomatiya, ebema: iba:godolo kapiya baenomote itani pe gulo.

¹⁵ Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La: wadenomamo nolowiala! Palowa baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Elodiko ibino amama tanalo eba kunula. Eiyeye, mako amama tanalote la:tamo akopemaigala!”

¹⁶ Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu geliya, “Ebete atamo me tabo nege mabu a baea:nola.”

¹⁷ Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iyatawate iba:tamo negiya, “La:le baea:no pola:na tabo beda:ma: kegelawitama? La:le naimano nanitabo tanalo wadenomamo kuma:wena: ega:walo kiyatawawena:. Mabu keleka: la:le la:imano tepo magumu da:kodakodailama:wenama?”

¹⁸⁻¹⁹ La: balida:gopilata wiyasiya la: kuma:wena:, iyo, la: galagopilata wiyasiya la: kolowiawena:. Nale adimo idilo paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolamenimo, me tanaloma: la:godolo woki ba:kitanale? Ebe

tetelo la: bae apuapuamo kebalata bagowo kowiyaola:wenima?”

Iba:te ebetamo nowamiya, “12 bagowola.”

²⁰ “Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 epatamo da:kowakalamiolaimo, ebe tetelo la: bae apuapuamo kebalata bagowo kowiyaola:ima?”

Iba:te ebetamo nowamiya, “Sebenila.”

²¹ Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Mabu keleka: la:le naimano tanalo nanitabolo kiyatawawena:?”

Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midia

²² Ebene iba:te Betasaida duliynomolamo da:nemaimiya, epo epetapiate balidi tamio dubu Ya:sutamo magaete, ebe ebo petoweomiya ebete ebe kologima:

²³ Ebene Ya:sute balidi tamio dubu kotamo lawete duliynomolone kela:mo magatate, ebete ebene balida:mo kowe alomomete ebene koto watililo ebe nalatediya, “A:ma: inamabu na:kulama:wita?”

²⁴ Ebe dubute melete negiya, “Na epo dowapata:lamita nulamitamo, wiyasiya ibi kewamula.”

²⁵ Ebene Ya:sute ebene koto ebe dubuno balida:mo walo da:kowatiliya, ebete kawonomamo melete ebene balidite wadekobi ebo olowiomiya, iyo, ebe tetelo ebete inamabu bilibilinomo wadenomamo ebo ulamoliya.

²⁶ Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano motamo tonomo na:toa, me duliynomolamo walo akopa:la.”

*Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo
Dawokalimiya*

Ma:t 16.13-20; Luk 9.18-21

²⁷ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Sisaliya-Pilipai opono iyaiya duliyoumologo eba tutalo, gabo tetelo ebete ebene waloma:tapi nanalateda:liya, “Epate na poma: kegelanake?”

²⁸ Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate a:ma: Elayako Godokono woki awokalimidawama: gelanaka, ega:walo epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimidawa idima: gelanaka.”

²⁹ Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”

Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono Alibodawalata!”

³⁰ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi kawiya analiya, “La:le naimano tanaloma: epetapi akokiyawaolama:la:.”

Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Dopamo Degiya

Ma:t 16.21-28; Luk 9.22-27

³¹ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi eba iyatulamitalo negiya, “Epono Naniwi epagodone kawokawo temeteme walone kuwatemene, Godokono ubila. Iyo, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te ebe ubia:noma: keda:oma:na:, ebene epate ebe kanakapuima:na: wiyasiya netewa-kapiya egelalo ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”

³² Ebete me tabo iba:tamo degiya, Pitate Ya:suko waloma:tapi epetapiagodone kela:mo magatate ebe tabono tanaloma: ebe kawiya ebo naniya.

³³ Ebene Ya:sute olobigate, waloma:tapi epetapi ulamete Pitako kawonomamo analo negiya, “Pita, a:ma: Saitanako keba kunula:ka: eba kunula! Na natepana: mabu a:imano woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo okolinata!”

³⁴ Ebema: Ya:sute epo bilibilinomo ebe waloma:tapiago ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Kebe lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebena tanalo dodolomatilite ebena kewa olotolowa agute na ebo nowaloma:enemene.

³⁵ Nanitabola, kebe lumagite ebena igilo nagodone damoeda:mene ebena igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite Godokono Wade Tabo kiyawaoma: ebena igilo na mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo kelaemene.

³⁶ Ebema: lumagite opono inamabu bilibili-nomo uwatenomo eba uwatelo, ebena igilo datu-timene ebe lumagino wiya keleka:?

³⁷ Ebete ebena igilo walo ka:kelaema: beda: inamabu na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:

³⁸ Numa:la:, me tete epate kubakubanomoma: eda:ote, iba:godolo Godoko nanitabokobi midi tanalo puliyala. Ebema: kebe lumagite natamo ega:walo naimano taboma: dilipomene, na Epono Naniwite atumu ebetamo kilipomamo, iyo, nale naimano Nabiwino elawo alonomago ega:walo ebena wade-talena nopopiago da:pemo, ebe tetelo ebe ka:pilipoimamo.”

9

¹ Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Godokono Kawo Elawodawano tetete elawago da:pemene, ebe kawo tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:.”

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya

Ma:t 17.1-13; Luk 9.28-36

² Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko damela ununomo ida:mo magataliya, iba:te a:ka:tuwa: ebolo ka:na:pola:nama. Ebe tetelo ibino dopo apulo Ya:sukono apete iyama: eba editalo,

³ ebene pupuliono inamabuate pukuilamete nanitabolo keyakeyanomoma: eda:omitiya, me opo kawonomolo lumagi idite kaliku ma kunu ukulalelo keyakeyanomoma: midiolema: mod-
oboa:

⁴ Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseke ega:walo Elayako iba:te pemaimite Ya:suago tabo ebo gelitiya.

⁵ Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, ale malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. Modobola a nupunupu netewa-kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.”

⁶ Nanitabola, waloma:tapiate kawonomamo to-
letoleutiya, ebema: Pitate woki wadenomamo malagidiloa:no ebe tabo gito giya.

⁷ Ebene temate pete ibi dapanalopamidaliya, tabote tema magumune ma kunu piya, “Me

naimano kapiya Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamō. La: ebēno tabo nolowiala!”

⁸ Wiyasiya ebe tetelo iba:te opo samonomamo umiote Moseseko Elayako ibi walo kulamiya; Ya:suko kapiyate iba:go ebolo utiti.

⁹ Ebene iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi napanaliya, “La:le kebe tanalo kuma:ema, ebe tanalo me tetelo epetapi akoanala:la; wiyasiya na Epono Naniwite a:ene walo da:kemaigamo, la: epo ebo kanalemamota.”

¹⁰ Ebema: iba:te ebe tanalo tepo magumamo iyatiya, wiyasiya a:ene maiga tanalono magumuma: ibino taneba magumulo gelitiya.

¹¹ Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, “Beda: mabuma: Godokono Totomu iyatulamepiate degelanaka, Elayate dopamo pete, ebēno walogabo apune Kelisote ka:pemene?”

¹² Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, Elayako dopamo pete iyaiya tanalo bilibilinomo ka:pa:tuputupuilaemene. Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idi ma kunu ba:kitana, Epono Naniwi temeteme bilibilinomo kuwatemene ega:walo epate ebe ubia:noma:keda:oma:na: Me tabono magumuma: la:imano woki keba kunu ka:pola:nale?”

¹³ Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi* wiyasiya iba:te ibino ubilo kawokawo kuba ebetamo osiyodilolenakiya, Godote ebēno Bukalo dopamo degiya eba kunu.”

---

* **9:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano tanaloma: kiyawaiya.

*Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi
Da:midia*

Ma:t 17.14-21; Luk 9.37-43

¹⁴ Ebene iba:te waloma:tapi epetapiatamo pe-maimite, epo bilibilinomate iba:go eba pola:nalo ebo pulamiya. Ebe tetelo Godokono Totomu iy-atulamepiate Ya:suko waloma:tapiago eba apaminateuitalo,

¹⁵ wiyasiya epate Ya:suko dumiya iba:te kawonomamo la:wa:olo ebetamo puila:ote nilakapo tabo ebo negeliya.

¹⁶ Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nalateda:liya, “Mabu keleka: la: me dubago dapaminateua:witama?”

¹⁷ Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo lumagi idite Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya, “Iyatulamedawa, na naimano gudu a:ma:tamo emaga:kamo mabu ebe kuba uliyanate lawenako, ebema: ebe tabo kiyawaoma: modoboa.”

¹⁸ Kebe tetelo kuba uliyanate ebe walo da:kelawemene opamo ka:peneba:idilomene, ebene ebete lalo eba oliomolelo pakote ebena tabo magumune pemaimiomete, ebena apete kodakodanomoma: ebo keda:mene. Nale a:ma:waloma:tapi anala:kamo iba:te kuba uliyana kaliboma:, wiyasiya iba:godolo elawo puliyala.”

¹⁹ Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Eiye, la: nanitabokobi midia: epolata! La: natamo mibo ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go okolinama:! La: koi natamo nemaga:la:!”

²⁰ Ebene iba:te ebe koi Ya:sutamamo demagatiya, kuba uliyanate Ya:suko umite koi kubanomamo

ebo lawiya. Koite opamo gate wageleolo eba igili-gautalo ebeno tabone pakote pemaimiomitiya.

²¹ Ebe tetelo Ya:sute koino nabiwi nalatediya, “Ebe me tanalo kebako tetelo kowagilimile?”

Ebete nowamiya, “Gudu da:peso tetelo wagilimi.

²² Tete bilibilinomolo kuba uliyanate ebe elamo keba:idilo, ega:walo obamo keba:idilo, eba kunu amitina ebe kanakapuima:. Ebema: a:imano elawo tanalo modobola:ka: a kowalubima:? Ela-wote modobolo ditametana, a nilakapoiamelo ebe nowalubiye.”

²³ Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu keleka: a:ma:le naimano elawo tanaloma: danana:wa:? Me tanalo naimano tanaloo:, ebe a:imano tanalola! Modobola a:ma: Godoko nanitabokobi na:mida:, ebene a:ma:godolo elawo bitanamene iyaiya tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.”

²⁴ Ebe tetenomolo koino nabiwite kawonomamo negiya, “Na nanitabokobi na:miditamo wiyasiya naimano nanitabokobi midi tanalo da:pesola. Kawokobi na:midinama:!”

²⁵ Ebene epo epetapi bilibilinomate eba pelamenapelo, Ya:sute ibi ulamete kuba uliyana kawiya analo negiya, “Taboa:dawa ega:walo galo tamioime uliyana, nale a:ma: nanamata, ebegodone nemaigawete na:toa! Walo ebetamo akopopegala:!”

²⁶ Ebe tetelo kuba uliyanate kawiya gepatelo koi opamo ba:idilote, ebene koite kubanomamo wageleolo kuba uliyanate ebegodone da:nemaigiya, ebete a:emu ebo

kapitani. Ebe mabuma: epetapiate negeliya, “Ebe a:e,”

²⁷ wiyasiya Ya:sute ebe kotamo lawete dadi-patiya ebe ebo maigiya.

²⁸ Ebene Ya:sute moto guamo da:nopegiya, epo epetapino pola:na: tetelo ebe waloma:tapiate ebe nalatediya, “Mabu keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka:?”

²⁹ Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kebe dawate ebenu okoli magumulo Godago tabo dege-lanaka, ebe kapiyate mako kuba uliyana kalibomene.”

*Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 17.22-23; Luk 9.43-45*

³⁰ Ebene iba:te ebe duliyoumolo atepate Ga:lili opodo eba petolamelo, Ya:suko ubia:nola ebete kebolo ka:lutiyale epate iyatawaoma:,

³¹ mabu ebete ebe waloma:tapi iyaiya tanalo epetapi iyatulamiti. Ebete ibi iyatulamelo negiya, “Godote Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene, ebene iba:te ebe kanakapuima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”

³² Wiyasiya Ya:sute degiya ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu wadenomamo kemalagidilutiyaya:, ebema: iba:te me tanaloma: Ya:suko alateda:ma: na:toletoleutiya.

*Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Ma:t 18.1-5; Luk 9.46-48*

³³ Ebene iba:te Kapeniyama duliyoumolamo da:pelamiya, Ya:sute moto guamo nodolote ebe

waloma:tapi ebo nalateda:liya, “Gabo tetelo la: beda: mabuma: kegelawitakama?”

³⁴ Iba:te tabo kowaimiya: mabu iba:te ibino taneba magumulo potele kawoma: eda:ma: apamineuteuitiya.

³⁵ Ebe mabuma: Ya:sute okolite ebeno 12 waloma:tapi ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “Kebe lumagite kawoma: eda:ma: ubi diyatimene, ebete ebe a:ka:tuwa: walogabodawama: midite epetapino wiya: wokodawama: neda:mene.”

³⁶ Ebene Ya:sute gudu da:peso lawete ibino tetenomamo adipite, ebe kotamo eba a:wiyamidalo iba:tamo negiya,

³⁷ “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubinina:, ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.”

Ago Gowelaoa:dawa Ebe A Walubidawama: Eda:na

Luk 9.49-50

³⁸ Ebene Yonete Ya:sutamo negiya, “Iyatu-lamedawa, ale kapiya dubu uima:, ebete a:imano mailamo kubakuba uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”

³⁹ Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe ako-odiyobala:. Kebe lumagite naimano mailamo anoano tanalo dosiyodilomene, ebe lumagite tote naimano tanaloma: kuba tabo a:ka:nikiyawaomene,

⁴⁰ mabu nanitabola, kebe lumagite ago gowe-laoa:dawama: deda:na, ebete a walubina.

⁴¹ Nale la:tamo nani tabo gemo, la:le na Kelisokono epoma: deda:wenama, ebe mabuma: idawate obo la:tamo dikalامتamene, ebete Godogodone delaemene ebe wade wiyate akalattidimene.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo

Ma:t 18.6-9; Luk 17.1-2

⁴² Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Da:peso gudute na nanitabokobi eba midininalo, kebe lumagite ebe kuba gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete ebene kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo neba:idiloma:na; ebete atu kuba tanalo gudu iditamosi yodilokapoma:.

⁴³ Ega:walo a:imano kotote a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, notowamida! Modobola a:ma:le kapiya kotago Godokono Igilo Duli yomolamo nopegama; modoboa: koto netewago Ela Opamo toma: . Nanitabola, ebe opolo elate uwomua: tetelo nowaena,

⁴⁴ ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona; ega:walo elate ka:egana:†

⁴⁵ Ega:walo a:imano agowate a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, notowamida! Modobola a:ma:le kapiya agowago Godokono Igilo Duli yomolamo nopegama; modoboa: agowa netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.

---

† **9:44:** Mak 9.44 ega:walo Mak 9.46 buka apuapuno tabo Makate bukamo kakuloliya; wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

⁴⁶ Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.

⁴⁷ Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, nemagoba:! Modobola a:ma:le balidi kapiyago Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliynomolamo nopegama:, modoboa: balidi netewago Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.

⁴⁸ Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.”

⁴⁹ Ebene Ya:sute tabo idi ma kunu kegiya, “Epate solu baeamo keba kunu kalomonake, Godote epo bilibilinomono ilukuli tanalomo ebena eba kunu kapalomolaemene.

⁵⁰ “Solu wadenomola, wiyasiya lumagi idino solu golate dalatidimene, a:ma:le walo solukobi midima: a:ka:modoboaemene. Ebema: Godokono solute la:imano taneba magumulo nitanamene, iyo, modobola idite idi nilakapoimilo eba kunu nilukuliniyala:.”‡

10

Kamiyale Alibuti Tanalo

Ma:t 19.1-12; Luk 16.18

¹ Ebene Ya:sute Ga:lili opo atepate Yudiya opodo petote Yodane Kolomo apuamo gito nemaigiya. Ebe tetelo epo bilibilinomate ebetamo walo da:ka:pelamiya, ebena ebete ibi walo na:kiyatulamiya mabu ebena osiyodilo tanalo ma kunula.

---

‡ **9:50:** Buka ka:la:mioledawa, Ya:sute degiya ebe uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

² Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate pelamete, Ya:suko kuba gabamo ka:powabuga:tama: ebe napalatediya, “Dubute ebena kamiyaale dalibutimene, Godokono Totomu Tabo bakadikanalemene?”

³ Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mosesete la: beda: totomu tabo kanaletiyala?”

⁴ Iba:te negeliya, “Dubute ebena kamiyaale alibutima: Mosesete gabo atamo ma kunu osiyodiliya, dubute ebena ubi diyatimene, ebete kamiyaale alibuti pepa osiyodilote ebetamo gito kikaemene.”

⁵ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo magumu kodakoda-ibinomola, Mosesete kamiyaale alibuti tabo Godokono Bukamo ebema: iyatiya.

⁶ Wiyasiya numa:la:, dopamo Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetelo ebete dubula kamiyaalela osiyodiloliya.

⁷ Me mabuma: dubute ebena nabiwila menokola miyapate ebena kamiyala:go kapiya bailo kokolioma:na:

⁸ ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo iyama: a:keda:ma:na:. Iyo, ibi kapiyanomola.

⁹ Numa:la:, Godote ibi netewapi kapiyakobi a:midiliya, ebema: lumagite ibi iyakobi midilima: modoboa:.”

¹⁰ Walone moto gulo Ya:suko waloma:tapiate ebe tabono magumuma: ebe danalatediya,

¹¹ ebete iba:tamo ma kunu giya, “Kebe lumagite ebena kamiyaale alibutite kamiyaale idi daidimene, ebete Godokono ololo apulo ebe kamiyaale pilolo kaidimene,

¹² ega:walo kebe kamiyalete ebeno dubu alibutite dubu idi delaemene, ebete ebe dubu atumu pilolo kelaemene.”

*Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Ma:t 19.13-15; Luk 18.15-17*

¹³ Ebene epo epetapiate ibino gudi Ya:sutamo nemagataliya, ebete iba:tamo koto eba watiolelamelo Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebe epo kawiya analelo ibi dodiyoboliya,

¹⁴ Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite iba:tamo dowalo negiya, “Gudi natamo pelaema: modobola. Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyyomolamo ka:nopilaoma:na:.

¹⁵ Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu da:pesomu aimano Kawo Elawodawa Godoko lawea:no, ebe lumagite ebeno Kalakala Duliyyomolamo a:ka:nopegamene.”

¹⁶ Ebene Ya:sute guda:tamo koto eba watiolelamelo Godoko ebo aniya, ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:.

*Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo
Da:piya*

Ma:t 19.16-30; Luk 18.18-30

¹⁷ Ebene Ya:sute maigate gabodo eba tutalo, dubu idite ebetamo na:puligate pupamo nokolite ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”

¹⁸ Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama: beda:ma: keka:na:miawa:?”

Wadedawa idi puliyala, Godoko kapiyate wadedawanomola.

¹⁹ A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi akoanakapuma:la:, lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da: tabo akokiyawala:, lumagino inamabu a:da: gabodo akouwata:la:, ega:walo a:imano menokola nabiwila ibino tabamo na:tuduwatanakiye.”

²⁰ Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Iyatu-lamedawa, na da:peso tetene wagilimite me totomu bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:.”

²¹ Ebene Ya:sute ebe uminate nilakapoimilo ebe naniya, “Kapiya tanalote a:ma:godolo ka:modobona:. Modobola, a:ma: toawete, epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo maniamo uwateometate, a:ma:le ebe mani nigologolopiatamo gito na:nikalamola:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:.”

²² Ebete ebe taboma: dopo mibonomoma: eda:te tepo mibago gito tiya, mabu ebe inamabu bilibilinomagodawanomola.

²³ Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi ulamolelo nanaliya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola!”

²⁴ Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebene taboma: nanoanoutiya, ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Naimano ekakiala:, Godote

Kawo Elawodawama: deda:na, epate ebe duliyoumolamo nopila:oma: kodakodanomola!

²⁵ Numa:la:, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomago-dawate Godokono Kawo Elawodawano duliyoumolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo a:kitanamene.”

²⁶ Ebene iba:te kawonomamo la:wa:ote, ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo negelitiya, “Ya:sute dege ebe tabote nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?”

²⁷ Ya:sute ibi ulamenate negiya, “Epate a:ka:tuwa: ibino igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya Godoko kapiyate modobola mabu ebegodolo elawo bitana iyaiya tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.”

²⁸ Ebene Pitate Ya:sutamo negiya, “A:ma: numa:, a inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata.”

²⁹ Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite ebenu moto, o ebenu nanila nanikubila ekakila, o ebenu menokubila nabila gudila ega:walo ebenu opo, ebete na mabuma: ega:walo Godokono Wade Tabo kiyawaoma: ebe tanalo da:miyapamene,

---

* **10:25:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiolo ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

³⁰ ebete me tetelo motola, nanila, nanikubila, ekakila, menokobila, gudila, ega:walo opo kawonomo walo ka:kuwatemene. Ega:walo ebe atu tetelo epate temeteme tanalo ebetamo kikameoma:na:, wiyasiya walone nale ebetamo uwomua: igilo kikaemamo.

³¹ Iyo, nanitabola, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na, iba:te walone walogabopima:keda:oma:na:, ega:walo ka:lo walogabopi da:pola:na, iba:te walone dopopima:keda:oma:na:.”

*Ya:sute Ebene A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 20.17-19; Luk 18.31-34*

³² Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Yelusalema kawo duliynomolamo eba tolamitalo, ebete ibi dopolamete tuti. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate woki bilibilinomoma: eda:utiya, ega:walo kebe epate ibino walogabo apune da:pelamitiya iba:te atumu na:ka:toletoleutiya. Ebene Ya:sute ebene 12 waloma:tapi uwatete, ebetamo da:pemaima:na: ebe temeteme tanaloma: ibi eba iyatulamelo negiya,

³³ “La: nolowiala. A Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo Godote Epono Naniwi epatamo kikalaemene, ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe anakapuima: gelate Yua:piatamo ebo kikalaema:na:.

³⁴ Ebene ebe epate ebe kalakalatete, ebetamo kowe meolete, pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote kanakapuima:na:, wiyasiya

ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”

Ya:imesiko Ega:walo Yoneko Iba:te Kuba Woki-amo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya

Ma:t 20.22-28

³⁵ Ebene Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko iba:te pete Ya:sutamona:pegeliya, “Iyat-ulamedawa, a ubila ale a:ma: beda: tanaloma: danatamene, nikaemiye.”

³⁶ Ya:sute ibi nanaliya, “La: beda: tanalo ubila:ka: nale la:tamo ikalaema:?”

³⁷ Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “A:ma:le Kawo Elawodubuma: deda:emene, a ubila a:ma:le degeaemene idawate a:imano tumudi apulo ega:walo idawate pele apulo a:imano kawo alonomo magumulo kilukulitama:.”

³⁸ Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le na wade wokiamo kanana:wita: La: modobola:ka: nale da:nimo ebe temeteme kalila:mo nioma:? La: modobola:ka: Godote na a:e tanalamo daduba:midanemene ebe tanalamo la: waduba:midaolema:?”

³⁹ Iba:te negeliya, “A modobola.”

Ya:sute iba:tamo negiya, “Me tanalo nanitabola, nale da:nimo walone tetelo la: atumu ebe kalila:mo niawete temeteme bolowionakomata, ega:walo Godote na daduba:midanemene ebe a:e tanalamo la: kaduba:midaolema:ta.

⁴⁰ Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo pele apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Godote piyatamo dosiyodilolelamiya ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:, iyo, me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene.”

⁴¹ Ebene Ya:suko waloma:tapi teni epetapiate ebe tanalo olowite, Ya:imesiko ega:walo Yoneko iba:tamo na:dowautiya,

⁴² wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “La: iyatawalata, Godoko nanitabokobi midia:pino kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo epetapi elawamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo ka:tudila:onama:

⁴³ Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite la:imano kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la:imano wiya: wokedawama: neda:mene,

⁴⁴ ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete la: bilibilinomono idoko motono wokodawama: neda:mene, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo iyatinomo niyatimene.

⁴⁵ Numa:la:, Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me opo epate ebetamo wiya: wokopima: eda:oma:, wiyasiya ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:, ega:walo ebena igilo iyabaiamo iyatite ebena a:e wiyate epo bilibilinomo epetapi Saitanakono idoko motone gito kowagailima:.”

Ya:sute Batimiyasikono Balidi Wadekobi Da:midilimiya

Ma:t 20.29-34; Luk 18.35-43

⁴⁶ Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo duliynomolamo pelamete, ebene iba:te epo bilibilinomo epetapiago kapimiya ebe duliynomolone pemaimite eba tolamelolo, Timiyasikono gudu Batimiyasiko balidi tamio dubula, ebete

gabo niyakabolo eba okolitalo epo epetapi man-
ima: ebo toweolamiti.

⁴⁷ Ebene ebete Nasalete duliynomolodawa
Ya:sukono pe tanalo olowite kawonomamo
negiya, “Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le
na na:nilakapoinama:!”

⁴⁸ Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate
ebe kawiya analo nodiyobiya ebete taboa:no
kokolitama:, wiyasiya ebete kawonomamo walo
na:kegiya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le na
na:nilakapoinama:!”

⁴⁹ Ebene Ya:sute ebamo utite negiya, “La: ebe
mamo neka:miala:.”

Ebene iba:te ebe balidi tamio dubu eba ka:milo
ebetamo negeliya, “Nekalakala, ebete a:ma:
peka:mitata! Nemaiga!”

⁵⁰ Ebe tetelo ebete ebenu lubudino kaliku
iyabaiamo ba:idilote, samonomamo maigate
Ya:sutamo ebo piya.

⁵¹ Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:ma: beda:
ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo kosiyodiloma:?”

Balidi tamio dubute negiya, “Iyatulamedawa,
na ubila inamabu wadenomamo kulamolema:.”

⁵² Ya:sute ebe naniya, “A:ma: na:toa. A:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi
a:mida:ta,” ebema: nanitabola, ebe tetenomolo
ebenu balidite wadekobi dolowiomiya, ebete ebe
to gabodo Ya:suko ebo waloma:tiya.

11

*Ya:sute Yelusalema Kawo Duliynomolamo
Da:nopegiya*

Ma:t 21.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

¹ Ebene iba:te Yelusalema kawo duliynomolo niyakabamo eba pelamelo, Betapa:gi duliynomolo ega:walo Betani duliynomolo tatalido tolamete Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo nemaimiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa dopamo eba nalibolelo

² ibi nanaliya, “La: ebe niyakabo duliynomolamo toawete, ebe duliynomolamo da:nemaima:ema donoki-goeo da:peso ala:mo ma:midao ka:numa:digamamota, lumagite dopamo ebe unamo kokoliya:. Modobola la:le ale pamiawete nemagaiyala:.

³ Idawate la:tamo degemene, ‘La: me tanalo beda:ma: kosiyodilawitama?’ la: wiyasiya ma kunu negeliyala:, ‘Kawodawate donoki-goeo ubila, ebete walo samonomamo kakapalibomene.’ ”

⁴ Ebene iba:te tote, gabolo donoki-goeo da:peso gigiyu niyakabolo ma:midao numite ale ebo nepamiya.

⁵ Ebema: piyate ebolo da:pola:niya iba:te ibi nalateda:liya, “La: ale beda: mabuma: kepamiawitama?”

⁶ Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo dopamo kebe tabo kegiyale, iba:te ebe atu tabo ibi danaliya ebe epate ibi gito miyapiya.

⁷ Ebene iba:te ebe donoki-goeo da:peso Ya:sutamo magaete, ibino watubino kaliku donoki-goeo unamo alomomete, Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.

⁸ Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo apoago tolamiya, ega:walo epetapiate gabo

tametamene puwala otolete gabamo atumu kapotameonatiya.

⁹ Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo apune da:pelamitiya, ibi bilibilinomate kawonomamo ma kunu gelitiya,

“Godoko nadipata:la!

Godo, a:imano mailago da:pita,

modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi na:midiye!

¹⁰ Iyo, aimano ewono nabiwi Da:ibidikono a:la:mute

Kawo Elawodubuma: deda:na, modobola a:ma:le ebe kawokobi na:midiye!

O epala; la: Godoko moiolo

unamo nadipata:la!”

¹¹ Ebe tetelo Ya:sute Yelusalema kawo duliyo-
omolamo nopegate, Godoko Amamateno Iya
Motamo nodolote inamabu bilibilinomo ulam-
ola:go ebo petiya, ebene dadimoni ebete Be-
tani duliyo-omolamo walo na:ka:toni ebene 12
waloma:tapiago.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa* Dumiya

Ma:t 21.18-19

¹² Egela idilo iba:te Betanine walo da:ka:pelamitiya, gabo tetelo Ya:suko bae kape tanalo eba piyatawalo,

¹³ ebete umei kewa paagono muluamo pumite, da:imi olema: ebamo gito tiya. Wiyasiya ebete

---

* **11:11:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka.

ebamo da:nemaigiya paanomoiya nulamiya, mabu ebe tete umei da:imi kewano nolo tetea;

¹⁴ ebema: ebete ebe umei kewatamo negiya, “Uwomua: tetelo epate a:ma:godone da:imi a:kenaonakoma:na!” Ebe tabo ebe waloma:tapiate olowiya.

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya

Ma:t 21.12-17; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

¹⁵ Ebene iba:te Yelusalemamo nemaimite Godoko Amamateno Iya Motamo tolamete, ebe motolo Ya:sute inamabu olowamepi nulamete elawonomamo na:na:ma:lateliya, ega:walo ebete mani odowaolepino patapata bigo olowamepino ilukuli patapatago ebo noba:midaolelamiya.

¹⁶ Ega:walo Yelusalema duliyoumolo epate ibino inamabu apune apune dowadaenakiya, iba:te ebe inamabuago Godokono Motono kala magumudo podolote apudo da:nemaimionakiya, Ya:sute ibi ebe mabuma: odiyoboliya.

¹⁷ Ebe tetelo ebete epo eba iyatulamelolo negiya, “Nanitabola, Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Naimano Moto iyaiya opo bilibilinomono epate Godoko Amamate Motoma: kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono motoma: a:midimata!’ ”

¹⁸ Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe tabo olowite Ya:suko anakapuima: gabo waditiya, wiyasiya iba:te ebe na:tolemitiya mabu epo bilibilinomate ebenu iyatulame tanaloma: anoanolo nekalakalautiya.

19 Ebene dadimoni Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebe kawo duliyoumolone walo na:ka:tolameniya.

Ya:suko Waloma:tapiate Umei Kewa Alawoma: Eda: Dumiya

Ma:t 21.20-22

20 Egela idi duiyanomolo iba:te kawo duliyoumolamo walo eba ka:pelamitalo, umei kewa dolodolone wagilimite apa:mo pemaiga alawoma: eda: ebo pumiya.

21 Ebene Ya:sute dopamo beda: tabo kegile, Pitate ebe tanalo malagidilote Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, numa:! A:ma:le kawiya danawia ebe umei kewate alawoma: edi!”

22 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: Godoko nanitabokobi na:mida:la:.

23 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite nanitabokobi midilo me damelamo ma kunu degemene, ‘A:ma: kewa: kolomamo na:toatepa!’ ebene ebete tepo magumulo woki netewama: eda:no, ebe tanalote pemaigama: nanitabokobi da:midimene, ebete ebe tanalo nanitabolo kuimene.

24 Ebema: nale la: nanalemata, la: beda: tanaloma: Godoko da:toweoma:ema, la: ebe tanalo iyalo laema: gelalo nanitabokobi na:midiyala:, ebene la: ebe tanalo nanitabolo kelaemamota.

25 Ega:walo kebe tetelo la:le maimiawete Godotamo towetowe tabo degelaema, ebene lumagi iditamono dowa tanalote ditanamene, la: ebe lumagino kuba egebolema:wete na:dodolomatilimiyala:, ebene la:imano Unu

Duliyomolono Nabiwite la:imano kuba egebole-lametate atumu ka:ka:dodolomatililaema:ta.

²⁶ Wiyasiya la: epono kuba egebolelama:wete dodolomatililamea:no, la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite la:imano kuba egebole-lametate a:ka:dodolomatililametamene.”†

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya

Ma:t 21.23-27; Luk 20.1-8

²⁷ Ebe tetelo Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi Yelusalema kawo duliyomolamo walo na:ka:pelamiya. Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba nepata:lo, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te ebetamo pelamete

²⁸ ebe ma kunu palatediya, “A:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo potele kikametia, a:ma:le me tanalo kosiyodilola:wenama:?”

²⁹ Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale kapiya tanaloma: la: kalateda:lemamota. La:le na wiya tabo wadenomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo kanale-mamota.

³⁰ Naimano alateda: tabo ma kunu bitana la:tamo, Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebe elawo ebetamo potele kikamile, Godotela:ka: o lumagitela:ka:?”

---

† **11:26:** Mak 11.26 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya; wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

³¹ Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magu-mulo apamineateuilo negeliya, “Ale degelama: Godote Yonetamo elawo ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebena tabo nanitabokobi ka:mida:wea:?’

³² Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo lumagite Yonetamo elawo ikami.” Iba:te epono dowana tanaloma: toletoleolo tabo ma kunu geliya, mabu ibi iyatawala epo bilibilinomate Yoneko Godokono nanitabo woki awokalimida:wama: gelana.

³³ Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”

Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la: atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

12

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi Ma:t 21.33-46; Luk 20.9-19

¹ Ebene Ya:sute oi tabo ida:mo ibi ma kunu iyatulamia, “Dubute pali osiyodilote tupina da:imi kewa bilibilinomo ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite, da:imi ii egedi-oleno nokola bobo obobote, pali atila:pino unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebena pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo, ebe pali wadenomamo umilo ebena da:imi kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu oponomamo gito ti.

2 “Ebene da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo wiya: wokodawa napalibi, ebete iba:godone da:imino mani magumune ebene kawodawano apu ka:pelaema;

3 wiyasiya iba:te ebe lawete gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nalibiya.

4 Ebene pali namutudawate wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, wiyasiya iba:te ebe watolo eba kanagalimiolo ebe ilipo ikamete atumu gito kalibiya.

5 Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi iba:te ebe anakapumiya. Ebene wiya: wokopi bilibilinomo epetapiate da:pelamiya, iba:te atumu epetapi anagilamolete gito aliboliya, wiyasiya iba:te epetapi anakapulamoliya.

6 “Ebene namutudawagodolo kapiya idi dokolinami, ebe gudu ebete kawonomamo malagidilonami. Ebema: walogabonomone ebete ebe gudu eba palibolo ebene wokilo negi, ‘Nanitabola, iba:te naimano gudutamo ka:tudila:oma:na.’

7 “Ebe pali atila:pi dubate wiyasiya ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene, ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebene pali lawenomo kelaemalema;’

8 ebene iba:te ebe lawete anakapumite palino kala magumune gito neba:idiliya.”

9 Ebema: Ya:sute olowiopiatham negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:, pali namutudawate beda: tanalo na:kosiyodilomene? Nanitabola, ebete pete pali atila:pi

panakapulamete ebeno pali epetapiatamo
ka:pikalaemene.

¹⁰ Iyo, la: dopamo Godokono Bukalo me tabo
nanitabolo eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.

¹¹ Me tanalo Godote osiyodili,
ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’ ”

¹² Ebema: Yu watowatopi dubate Ya:suko
laema: ubila mabu ibi iyatawala ebete me
iyatulame oi ibino tanaloma: kiyawaiya, wiyasiya
iba:te epo tolelamelo ebe atepate gito tolamiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo*
Ta:kese Mani Ikameo Tanalo
Ma:t 22.15-22; Luk 20.20-26

¹³ Ebene Yu watowatopiate Pa:lisi tanebapi
epetapi ega:walo Kawo Elawodubu Elodikono
tanebapi Ya:sutamo aliboliya, iba:te ebe kuba
gabamo eba nowabuga:talo ebete kebako tabo
gelo ebe ebo kelaema:.

¹⁴ Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi
gabodo na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a
iyatawala a:ma: nani tabo lumagilata.
A:ma: epetapino gito gela tanalamo

* **12:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma: epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata, ebema: a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”

¹⁵ Wiyasiya Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:le na masiginima: dowagela:witama? La: mani kapiya natamo nikanama:la:, na kuimamo.”

¹⁶ Ebene iba:te mani kapiya ebetamo dikamiya, ebete ibi nalateda:liya, “Me manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”

Iba:te negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”

¹⁷ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”

Ebema: iba:te ebena taboma: kawonomamo anoanoutiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo

Ma:t 22.23-33; Luk 20.27-40

¹⁸ A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi taneba epola.† Ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete tabo ma kunu pegeliya,

---

† **12:18:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaima:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

19 “Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo ma kunu akuloliya, ‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebena ekawite ebe amole lawete ebena naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’

20 Kapiya dubuno sebeni koiate ilukulinamiya. Ibi magumulo dopo gudute kamiyale lawete gudi ulamea:no a:iya,

21 ebene ebena ekawite atu kamiyale kelawete gudi ulamea:no gito ka:iya, ega:walo tetedawa idite atumu kowageliya.

22 Ebene ebe sebeni atu alailama:te gudia:no eba kunu a:elaiya, wiyasiya kamiyaleta walone gito a:iya.

23 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na; ebe Kawo Egelalo ebe kamiyaleta pokono kamiyaleta: na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?”

24 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la: Godokono Buka tabo ega:walo ebena elawo iyatawa; ebe mabuma: la:imano wokilo epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata.

25 Numa:la; epate a:e magumune igilamo demaimioma:na; ebe tetelo iba:te kamiyale walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu a:ka:puwatolema:na; wiyasiya iba:te Godokono Unu Duliyoumolono nopopimu bilukulionama:na:

26 Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatutamen a:elaopiate a:e magumune maimioma: Iyo, Mosesete diyatiya ebe tabo la: nanitabolo eka:la:mioliamata, ma kunu elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya; ebe tetelo Godote Mosesetamo negiya, ‘Nanitabola, na Godotela.

A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:te uwomua: tetelo poko kamamatene, na ebetela.’

²⁷ Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi la:imano wok-ilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate olopoligoiya? Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena: wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe amamatena. Me mabuma: la: Sa:diyusi tanebapiate epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata!”

*Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Ma:t 22.34-40; Luk 10.25-28*

²⁸ Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite pete, iba:te degelitiya ebe tabo ebo polowiya. Ya:sute Sa:diyusi tanebapiatamo tabo wadenomamo da:kiyawaiya, ebe tanalo umite ebete Ya:suko nalatediya, “Kebe totomu tabote kawonomoma: keda:nale?”

²⁹ Ya:sute negiya, “Me kawo totomunomola. ‘Isalaela epala:, la: nolowiala! Godoko aimano Kawodawala, ebe kapiyanomola, idi puliyala.

³⁰ A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo ega:walo a:imano uliyanano elawamo, a:imano woki kawonomamo ega:walo a:imano elawo kawonomamo.’

³¹ Ega:walo me kawo totomunomo idila. ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’ Totomu tabo idite me kawokawo totomu netewa a:kodoilimene.”

³² Godokono Totomu iyatulamedawate Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, nanitabola, a:ma: wadenomamo geata. Aimano Kawodawa Godoko kapiyanomola, idawa puliyala, kokolina:.

³³ Lumagite ebene tepo magumunomamo ega:walo ebene uliyanano elawamo, ebene woki kawonomamo ega:walo ebene elawo kawonomamo ebete Godoko nilakapolo nemalagidilonamene. Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe demalagidilona, ebete eba kunu ebe niyakabolo dilukulina ebe epo nilakapolo nemalagidilolenamene. Nanitabola, me netewa totomuata kawokawonomoma: eda:ona, wiyasiya Godotamo ikameo tanalate kawokawoma: keda:ona:, iyo, epate elamo madolame sipi-goeogoeo ega:walo nilakapo inamabu epetapi Godotamo dikameonaka, ebete negena ebe tanalo bilibilinomate kawokawoma: keda:ona:.”

³⁴ Ebete tabo wadenomamo degiya, Ya:sute olowite ebetamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyoumolamo a:ma: opegama: tatalila.”

Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo idima: alateda:ma: na:toletoleutiya.

*Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Ma:t 22.41-46; Luk 20.41-44*

³⁵ Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo negiya, “Godokono Totomu iyatulamepiate negelana Godokono Alibodawa Kelisoko ebe Da:ibidikono a:la:mula,

ebeno walone gudi magumune kawokalamene.
Wiyasiya me tanalono magumu keba kunula:ka:?

³⁶ Numa:la:, Da:ibidite Godokono Uliyanano
elawamo tabo ma kunu kiyawaiya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Keliso-
tamo nege,

‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
a:ma:le naimano elawamo ibi
ka:mikitaolema:ta.’ ’”

³⁷ Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo
na:kegiya, “La: me tabo eba malagidilolo na
nanana:la:, Da:ibidite ebene a:la:mu Kelisoko
ebeno Kawodawama: ka:milo ebete Godokono
tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe
tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?”

Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate
Ya:sukono tabo kalakalago olowitiya.

*Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino
Amama Tanaloma: Degiya*

Ma:t 23.1-7,28; Luk 11.37-54; 20.45-47

³⁸ Ebene Ya:sute epo eba iyatulamitalo negiya,
“La:le Godokono Totomu iyatulamepi wadeno-
mamo nulama:la:. Ibi ubila ga:ga:ga:ga: ka-
liku pupuliote olowame bailo eba wapata:lamelo,
epate ibi ebo kowalogolema:.

³⁹ Iyo, ibi ubila a Yu epono balidi ibilam-
ole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli bailo
kilukulima:, ega:walo ibi ubila soliyomu osiyodilo
tetelo kawokawo ilukuli bailo ka:pola:nama:.

⁴⁰ Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo eba uwatelo, ebo opoliyaole-lamenaka, ebene iba:te ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo balidi eba nibilam-olelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanaka, mabu ibi ubila epate ibino tanalo umilo ibi wade-wadepima: kegelama:. Ebe mabuma:, nanitabola, iba:te kuba wiya kawonomo kelaema:na!”

*Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya
Luk 21.1-4*

⁴¹ Ebene Godoko Amamateno Iya Motolo epate mani eba alomutalo, Ya:sute ebe mani alomo bai niyakabolo okolite epono mani alomo tanalo ulamiti. Inamabu dogodogopi epetapiate mani kawokawonomo alomutiya,

⁴² ebene inamabua: amole kamiyale idite pete netewa mani egege, kapiya toea keba kunula:ka: eba kunula, ebete ebo palomiya.

⁴³ Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, epate mani dapaloma, me inamabua: amole kamiyalete ibi bilibilinomo odoili,

⁴⁴ mabu inamabu dogodogopiate ibino inamabu epetapi da:luililamenako ebe inamabu paloma, wiyasiya me amole kamiyale inamabua:nola. Ebete ebene uwomu mani alomonomo apalomo, ebene bae uwateono manila.”

13

*Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.1-2; Luk 21.5-6*

¹ Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motone eba piwisigitalo, ebenu waloma:tapi magumulo idawate negiya, “Iyatulamedawa, a:ma: nula:ma:. Me nokola moto iyaiyanomola ega:walo wadewadenonomola!”

² Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “A:ma: me kawokawo moto ba:kulama:wita? Me iyaiya motono tanaloma: nokola idite nokola idi unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate nokola bilibilinomo mapitaotele opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na:.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya

Ma:t 24.3-14; Luk 21.7-19

³ Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba okolitalo, Godoko Amamateno Iya Moto apuamo umilo okoliti. Ebe tetelo Pitako, Ya:imesiko, Yoneko, ega:walo A:nduluko, ibinomate ebetamo tolamete na:negeliya,

⁴ “A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A beda: anoano tanalote na:kiyatuaemene, tete ebe na:pe me tanalo bilibilinomate ka:pemaimioma:?”

⁵ Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: nanisiwale. Lumagi idite la: demasigilitamene, la: ebenu tabo ako-olowiala;

⁶ mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na ebe Kelisotela!’ ebenu iba:te epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo kema:gatalema:na:.

⁷ Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo ibino gowelaoma: nopo

iyati tanalo dolowiaema, la: ebe mabuma: akotoletoleala: Me tanalate nanitabolo ka:pemaimioma:na:, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:

⁸ Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene, ebene mumulate iyaiya opo bilibilinomamo ka:pelaema:na:, ega:walo iyaiya duliyomolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na:. Numa:la:, kamiyalete gudu laema: temeteme dowagilimi, me tanalo eba kunula.

⁹ “Ebema: la: la:imano tanalo wadenomamo nulamenala:, mabu kubakubapiate la: elawamo uwatetate tabo anagiyamida baiamo kemagatalema:ta, ega:walo iba:te Yu epono balidi ibilamole moto gulo la: gaubamo kalukolema:ta. Iba:te na mabuma: la:imano tanalo danagilamelelametamene, ebe tetelo la: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apulo utitatawete naimano Wade Tabo iba:tamo ebo ka:kiyawaomamota.

¹⁰ Iyo, uwomu tete pea:no, Godoko ubila la:le dopamo ebenu Wade Tabo iyaiya opo bilibilinomolo ka:na:kiyawaema:.

¹¹ Ebema: epate tabo anagiyamida baiamo la: demagataletamene, ebe tetete pemaiga:no la:imano gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo?’ Tete da:pemene Godote kebe iyaiya tabono tanalamo la: dowalubilitamene, modobola la:le ebe tabo kapiya na:kiyawaiyala:, mabu nanitabola, la: a:ka:tuwa: a:ka:kiyawaoaema, Godokono

Uliyanate la:do ka:kiyawaomene.

¹² “Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene, ega:walo atu gabodo ekawite naniwi kanakapuimene, iyo, dubute ebenu gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te dowate ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na:.

¹³ Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:, wiyasiya kebe lumagite kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebenu igilo ka:mula:emene.”

Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Ma:t 24.15-28; Luk 21.20-24

¹⁴ Na Makate me buka ka:la:mioledawatamo negemo, a:ma: me tabo Ya:sute degiya wadenomamo niyatawa.

Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono Moto kubaimidawate ebe talena bailo utitalo la:le ebe duma:ema, ebe tetelo modobola Yudiya opo epate unuunu damelamo nalautioma:na:.

¹⁵ Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto guamo walo a:ka:nopegamene ebenu inamabu uwatema:,

¹⁶ ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite walo motamo a:ka:toamene ebenu lubudino kaliku laema:.

¹⁷ “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma: keda:mene!

¹⁸ Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala: me tanalate gibagiba tetelo akopemaimiala:,

¹⁹ mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate ka:pemaimioma:na:. Numa:la:, Godote

me opo dosiyodiliya ebe tetene wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako temetema:te dopamo ka:pemaimiya;, ega:walo walone tetelo ebakobako temetema:te walo a:ka:pelaema:na;, kapiya tetenomamo ka:pemaimioma:na:.

²⁰ Me tanalo nanitabola, Kawodawa Godote ebe tete gopowaimia:no lumagi idite me opolo igilolo a:kokolinamene, wiyasiya ebete kebe epo ka:la:miolete duwatiya ebe epo nilakapoilamelo tete ka:gopowaimene.

²¹ “Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene, ‘Numa:la;, Godokono Alibodawa Kelisote malo bokolita!’ o, ‘Numa:la;, ebete ebolo bokolita!’ la: nanitabokobi akomida:la;,”

²² mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano mailamo a:da: tabo kiyawaopi, iba:te pemaimiote iyaiya anoano tanalo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi ubila ebe osiyodilole tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe epo iya gabamo kemagatalema:.

²³ Ebema: la: wadenomamo nolowiala;, me tanalo bilibilinomate pemaimioa:no nale la: dopamo analemata.”

Epono Naniwino Pe Tete

Ma:t 24.29-31; Luk 21.25-28

²⁴ “Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe tetelo egelate kidokomene ega:walo saganate a:ka:pukuilaemene,

²⁵ iyo, mawela:te tobolo unune opamo ka:pa:gudima:na;, ega:walo tobolo ununo elawoelawo inamabuate kalela:oma:na:.

²⁶ Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo, iba:te ebe ebo kuima:na;,”

ebete ebene elawago ega:walo alo kawonomago ka:pemene.

²⁷ Ebene ebete Unu Duliyomolono nopopi iyaiya opo bilibilinomamo kapalibolemene, Godote deka:la:mioliya ebe epo me opo apune apune ka:puwatema:.”

Umei Kewano Tanalo

Ma:t 24.32-35; Luk 21.29-33

²⁸ “La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadenomamo niyatawala:. Katomono wuiate pemaimite olioli paa da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta ulamano tete ebe netatali,

²⁹ ebema: me temeteme tanalate pemaimilo dulama:ema, la: kiyatawaomamota Epono Naniwino pe tete tatalila, ebe gigiyudo opegama: pe.

³⁰ Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate dopamo ka:pemaimioma:na:, walone me tete epate ebo ka:elaoma:na:,

³¹ iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:, wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:

Ma:t 24.36-44; Luk 17.26-30,34-36

³² “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu Duliyomolono nopopi ega:walo Godokono Gudu iba:te iyatawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.

³³ Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu ebe tetete da:pemene la: iyatawa:.

³⁴ Me tanalote ma kunu kitanamene, kawo dubu idite mulu opolo ka:nokoliatepama:

ebeno moto wiya: wokopiatamo katepamene iba:te wadenomamo kuiminama. Ebene ebete iba:tamo woko iyaiya ikalamolete gigiyu umidawatamo kegemene, ‘A:ma: naimano pe teta:mo olowiolo nokoliniye.’

³⁵ Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa: moto namutudawano pe tete, diyala, adimo tetelola:ka: o idoko tetelola:ka:, walo apuamola:ka: o duiya tetelola:ka:.

³⁶ Iyo, ebete samonomamo da:pemene la: laon-alo da:ba:pulametamene,

³⁷ ebema: nale me tabo la: kapiyatamo kegea:, epo bilibilinomatamo gemo, la: olowiolo nilukuliniyala:!”

14

*Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima:
Degeliya*

Ma:t 26.1-5; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

¹ Aduga:la Soliyomu* ega:walo Unamo Maiga:

---

* **14:1:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebenu wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebenu a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

Palowa Bae Soliyomu[†] ibino tanalo wagilima: netewa egelate eba na:pola:nalo, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te Ya:suko anakapuima: tabo ebo iyatiya, ebene iba:te ebe diya gabodo laema: gabo waditiya.

² Iba:te negeliya, “A soliyomu tetelo ebe a:kelaema:, mabu epate atamo dowate ago da:ba:gowelama:na.”

*Betani Duliyomolo Kamiyalete Ya:sutamo
Wade Nibo Ii Dadipanamiya
Ma:t 26.6-13; Yon 12.1-8*

³ Ebene Ya:sute Betani duliyomololo dubu idi Saimonokono motolo bae niti, ebe dubu dopamo kukulakukulagonola. Ebe tetelo kamiyale kapiyate pete, wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi adaete, ebete pitukamidate Ya:sukono watamo ebo padipanamiya, ebe ii inamabuno mailo ebe nadala, ebene wiya kawonomola.

⁴ Epo epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te dowate ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo tabo eba kiyawaolo negeliya, “Mabu keleka: ebete me wade nibo ii dologala inamabuma: da:midi?

[†] **14:1:** Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

⁵ A me ii manima: na:na:miditaleka: kapiya ulamano woko wiya mani buwatena:, ebene ebe mani nigologolopiatamo gito bikalamolena:.” Ebema: iba:te ebe kamiyaale kawiya ebo aniya.

⁶ Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La: ebe natepala:! Ebe kawiya beda:ma: kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.

⁷ La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulionama:na:, la:imano ubi tetelo iba:tamo nilakapo inamabu ebo nikalamenakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo, tete tatalila nale la: ka:miyapamamota.

⁸ Ebema: nanitabola, me kamiyaalete natamo wade tanalo osiyodilo, kuba idi kitana:. Nale a:ea:no tetelo ebete naimano ape bobamo iya-tima: gabo dopamo osiyodilo, iyo, ebe tanalo eba malagidilolo ebete naimano apa:mo wade nibo ii ebema: adipana.

⁹ Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo bilibilinomamo Godokono Wade Tabo datanakoma:na:, iba:te me kamiyaalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo ba:nikiyawaonakoma:na:.”

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya

Ma:t 26.14-16; Luk 22.3-6

¹⁰ Ebene Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo Keliyota duliynomolodawa Yudasite Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi-atamo tote, nopo ebo niyatiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

¹¹ Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo iyatiya ebetamo mani kikaema:, ebema: Yudasite iba:godone tote gabo ebo nowadiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu Denaniya

Ma:t 26.17-25; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30

¹² Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama bilibilinomolo Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu nao dowagiliminakiya, ebe dopo ege-lalo Aduga:la Soliyomuma: iba:te sipi-goeogoeo egege alukolenakiya. Ebe tanalo eba malagidilolo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya, “A tolamete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu kebolo na:ka:nosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya kenaoma:?”

¹³ Ebene ebete ebe waloma:tapi netewa eba alibolelo iba:tamo negiya, “La: kawo duliyoumolamo na:toala:, ebene obo daguwaita ebe dubute la:go dupalugomene, la: ebe ebo nowaloma:tiyala:.

¹⁴ Ebete kebe motamo ka:nodolomene, la: ebe moto namutudawatamo ma kunu na:negeliyala:, ‘Iyatulamedawate ge, moto keleka: nale na waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae kenaoma:?’

¹⁵ Ebe tetelo ebete moto guamo la: kema-gatalema:ta, unu motolo tete kawo bitana, iyalo osiyodilaka. La: ebolo aimano nao inamabu na:nosiyodiloliyala:.”

¹⁶ Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate kawo duliyoumolamo nemaimite, Ya:sute kebe tanaloma: kanaliyale, iba:te ebe tanalo nulamete Aduga:la Soliyomu inamabu ebo nosiyodiloliya.

17 Ebema: didokoni Ya:sute ebena 12 waloma:tapiago ebe motamo na:pelameniya.

18 Iba:te ilukulinate bae eba naonalo Ya:sute negeni, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:imano taneba magumulo idawate na anakapunamepi kowalubilimene na lawenema:.”

19 Ebe tetelo iba:te tepo mibomiboma: eba eda:onalo, Ya:sutamo idawate genaki, idawate genaki, “Nalela:ka:?”

20 Ya:sute iba:tamo negeni, “La: 12 waloma:tapino taneba magumulo bae kalila:mo nago koto daduba:midamene, ebe ebe lumagila.

21 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to, Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, wiyasiya kebe lumagite ebe anakapumpiatamo dikalaemene, ebe lumagite kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe mabuma: ebe dubu ebena menokote ebe alaimia:notaleka: ba:modobona:!”

*Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi
Mabu*

Ma:t 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

22 Ebene iba:te bae eba naonalo, Ya:sute bae lawenate Godotamo kalakala tabo genate ebo wakamioni, ebema: ebete iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “La: nuwata:la:, me naimano apela.”

23 Ebene ebete kalili kelawenate Godotamo kalakala tabo genate iba:tamo eba ikalamolenalo, ibi bilibilinomate ebo nioniya.

24 Ya:sute iba:tamo negeni, “Godote epago milolo kilukulinama: nopo diyatiya, naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina, iyo, me kalimate epo epetapi bilibilinomo walubilima: keka:ka:liyamene.

²⁵ Na la:tamo nani tabo gemo, na me tetelo me da:imi obo walo a:ka:nimo, wiyasiya Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliynomololo na oli da:imi obo walone tetelo ebo ka:na:nimamo.”

²⁶ Ebene iba:te Godoko amamateno oale alapionate, Olibi Kewakewa Unu Damelamo ka:tolamenama: motone gito niwitioniya.

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta

Ma:t 26.31-35; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

²⁷ Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “La: bilinomate na katepanemamota mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danakapuimene, ebe tetelo sipi-goeogoeate iyaiya kalautioma:na:.’

²⁸ Wiyasiya Godote na a:ene walo dakadipanatenemene, na Ga:lili opamo dopamo ka:tomamo. La:le na ebolo ka:punaemamota.”

²⁹ Ebene Pitate Ya:sutamo negeni, “Ibi bilibilinomate a:e tolemelo dalautioma:na:, wiyasiya nale a:ma: akatepatama!”

³⁰ Ya:sute ebena tabo eba wiyanalalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo idokolo kakabate netewa teta:mo geoa:no, a:ma: netewakapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

³¹ Wiyasiya Pitate kawonomamo walo na:kegeni, “Na a:ma:go da:na:emo, nale a:ma: iyatawa:noma: a:kegemo!” Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute Getasemanilo Godotamo Da:towetoweoni

Ma:t 26.36-46; Luk 22.39-46

³² Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo duliyoumolone nemaimionate tatali opo ida:mo tolameniya, ebe opono mailo Getase-manila. Ya:sute ebolo iba:tamo na:negeni, “La:malo na:pola:nala:. Na me tataliamo tomo Godotamo towetowe tabo ka:negema:.”

³³ Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko, ibi ebalata towetoweo tabo gela baimo magataleni, ebene tepo mibomibo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo kawonomamo ebo pelameniya.

³⁴ Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme kawonomamo iyatawanamo, mako temetemete na anakapuname keba kunula:ka:eba kunula. La:le naimano tanaloma: malo olowiolo na:pola:nala:.”

³⁵ Ebene ebete kela:mo tonate ebena ape opamo niyatinate Godotamo ebo na:towetoweoni, gabote da:modobomene ebe teteno tepo temetemete ebe katepama:.

³⁶ Ebete negeni, “Oe, Aba! Tanalo bilibilinomo osiyodilolema: a:ma:godolo elawo bitana, ebema: a:ma:le me tepo temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”

³⁷ Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pulamenate Pitatamo na:pegeni, “Saimono, la: beda:ma: kelawenama? Mabu keleka: la:le naimano tanaloma: tete da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”

³⁸ Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo

da:ba:gudima. La:imano tepo magumulo wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo osiyodiloma: elawo puliyala.”

³⁹ Ebene Ya:sute walo ka:tonate, ebete dopamo Godotamo towetowe tabo keba kunu ka:negeniyale, ebete atumu ka:negeni,

⁴⁰ ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni laonalo ka:pulameni. Ebe tetelo ibino balidite unomoma: na:elaolameni, ebe mabuma: iba:te ilipago ebetamo gela tabo nipo wadiniya.

⁴¹ Ebene ebete walo ka:tonate netewa-kapiya tetelo Godotamo na:towetoweonate da:ka:peni iba:tamo na:pegeni, “La: ela amiolo walo beda:ma: ka:kelawenama? Taula, tete a:pe, kubakubapiate Epono Naniwi ibino kotamo nelawa:.

⁴² Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anakapunamepino kotamo iyatinidawate ebe na:pe!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya

Ma:t 26.47-56; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

⁴³ Ya:sute ebe tabo eba genalo ebe tetenomolo Yudasite peni, Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo ebe idila. Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapiate ibino gowelaono gili ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te dapaliboleniya ebe dubula.

⁴⁴ Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, “Nale daboeteomo, ebe ebe lumagila.

La:le ebe samonomamo lawa:wete wadenomamo nemagatiyala.”

⁴⁵ Ebene Yudasite penate Ya:sutamo tonomo tonate ebe nanani, “Iyatulamedawa!” Ebe tetenomolo ebete ebe eba aboeteonalo,

⁴⁶ dubu epetapiate Ya:suko ibino kotamo kodakodanomolo ebo laweniya.

⁴⁷ Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite ebenu gowelaono gili magoba:nate, Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa anagaliminate, galo apu ebo mapitamidameni.

⁴⁸ Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Na pilo lumagila:ka; o na gowelaodawala:ka? Mabu keleka: la:le gowelaono gila:go ega:walo gaubago na lawenema: da:pelama:ema?”

⁴⁹ Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo la:go eba okolilo epo diyatulamenatimo, la:le na ebolo kelawena:wea; wiyasiya me tanalate a:pemaimia Godokono Buka tabono tanalate nanitaboma: keda:oma:.”

⁵⁰ Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe atepanate gito alautioniya.

⁵¹ Ebolo oli ape dubu nutini, ebete dopamo wade keyakeya kalikunomo pulinate Ya:suko waloma:tapiago ebamo da:nemaigani, ebema: dubu epetapi ubila ebe kelawenema;

⁵² wiyasiya ebete ebenu kaliku atepanate kikopiyanomo atumu gito kalaula:ni.

*Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo
Danagiyamidameniya*

Ma:t 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-14,19-24

⁵³ Ebene iba:te Ya:suko Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono motamo gito magataniya. Iba:te ebe ebe motamo magatana:no dopamo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi epetapi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate pelamenate ebo paladabutiniya.

⁵⁴ Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba waloma:tanalo, ebete Unu Watodawanomono moto kala magumamo nopeganate, ebete atila:piago elalo ebo na:giga:oniya.

⁵⁵ Ebene Unu Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu bilibilinomo epetapiate tabo gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanakapuima:. Wiyasiya iba:te ebene kuba idi kumuniya:,

⁵⁶ iyo, tabo gelapi bilibilinomate ebene tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iyaiya tabo degelaniya ibino tabote wiyasiya kapiyama:keda:oniya:.

⁵⁷ Ebene epetapiate maiminate Ya:sukono tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iba:te ma kunu gelaniya,

---

‡ **14:52:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia:lumagi a:eamo aliboma:.

58 “Ebeta tabo degiti ale ma kunu olowitima:, ‘Me Godokono Moto epate kotamo detiya, nale anabulimite netewa-kapiya egelalo moto idi walo ka:ketemamo, ebako moto epo epetapiate etema: modoboa.’ ”

59 Wiyasiya dopo a:da: tabo kiyawaopi keba kunula:ka:, me oli tabo gelapi eba kunula, iba:te ibino tabo gela magumulo Ya:sukono tanaloma: woki kapiyama: keda:oniya:.

60 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote ibino tanebalo maiganate Ya:suko nalateda:ni, “A:ma: tabo gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano tanaloma: degelana keba kunula:ka:?”

61 Ebe tetelo Ya:sute tabo gea:no gito utini, ebema: Unu Watodawanomote ebe walo nakalateda:ni, “Godoko epate ebe damamatena, a:ma: ebenu Gudu Kelisotela:ka:?”

62 Ya:sute nowamini, “Na ebe ebetela. Ebene la:le na Epono Naniwi aimano Elawodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunaemamota, iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapawokalamamo!”

63 Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate, ebenu kawo dowa tanalonomo kawokaliminama: ebete da:pulini ebe kaliku anagiyamidalenate negeni, “A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola!

64 Ebete a:ka:tuwa: kuba tabonomo dege la: ebe olowiomata, mabu ebete nege, ‘Na ega:walo Godoko, a kapiyala!’ Ebema: ebenu tanaloma: la:imano ubi keba kunula:ka:?”

Ebene ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba anagiyamidamenalo ebe anakapuima: ebo gelaniya.

⁶⁵ Ebe tetelo ibi epetapiate Ya:sutamono kowe meolenate, ebena ololo mula:menate eba anagalimionalo negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimidawama: nanitabolo deda:wena, a:ma: negea piyate kanagalimiotana!” ebene atila:pi dubate ebe lawenate kotamo ebo anagalimioniya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni

Ma:t 26.69-75; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo ebena ape kenaenaiminama: elalo okolini. Ebene Unu Watodawanomono woko buwelete penate, Pitako wadenomamo pumionate ebe napanani, “A:ma: atumu me Nasalete duliomolodawa Ya:suago pata:namiata!”

⁶⁸ Wiyasiya Pitate negeni, “Ao, na ebe dubu iyatawa: A:ma:le degeawena ebe tabo na kemalagidilona:.” Ebene ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo kakabate negeoni.

⁶⁹ Ebene woko buwelete ebe uminate, ebolo dilukuliniya ebe epo walo nakanaleni, “Me Ya:sukono lumagi idila!”

⁷⁰ wiyasiya Pitate ebe atu iyatawa: tabo kegeni.

Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate Pitako walo nakananiya, “Nanitabola! A:ma: Ya:sukono lumagi idilata, mabu a:ma: Ga:lili opodawalata.”

⁷¹ Wiyasiya Pitate negeni, “Godokono dopo apulo utite gemo, nale nani tabo gea:no ebete na

kanaginaemene! La:le kebe lumagima: kegelawenama, na ebe iyatawa:!”

⁷² Ebene ebe tetenomolo kakabate geo netewa tetema: deda:meni, Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Kakabate netewa teta:mo geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.” Ebene Pitate kawonomamo ebo iini.

15

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo* Demagatiya

Ma:t 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Yon 18.28-38

¹ Duiyanomolo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, me Ka:nisolo epo bilibilinomate nopo iyatiya. Ebema: iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote Paeletetamo demagatiya,

² Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”

³ Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate Ya:sukono tanaloma: negelitiya ebete iyaiya kubakuba tanalo osiyodilolenami,

⁴ ebene Paeletete ebe walo nakalatediya, “A:ma: ibino tabo ba:kowamiaemene? Iba:te

---

* 15:: Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:pada:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

negelita a:ma: kawokawo kubakuba tanalo bilibilinomo osiyodiledawalata!”

⁵ Wiyasiya Ya:sute tabo idi kegiya;, ebema: Paeletete kawonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya

Ma:t 27.15-26; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

⁶ Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo iba:te idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya, Paeletete ebe lumagi ebenu kuba wiyane gito alibonaki.

⁷ Ebe tetelo kapiya dubu ebenu mailo Balaba-sitela, ebete idoko moto gulo okolinami, ebenu tanalo ma kunula. Dopamo dubu epetapiate Loma gabamaniago gowelaopima: eba eda:olo, iba:te epo epetapi ebo anakapulamiya, ebe mabuma: Loma gabamani watowatopiate ibi Balabasiko ebana uwatete idoko motamo gito alomiya.

⁸ Ebema: Ya:sute Paeletekono ololo apulo eba utitalo, epo bilibilinomate ebetamo pelamete napaniya, ebete soliyomu tetelo dopamo keba kunu kosiyodilonakile eba kunu walo ka:kosiyodiloma:.

⁹ Ebene Paeletete iba:tamo negiya, “La: ubila:ka: nale la: Yu epono Kawo Elawodubu gito aliboma:?”

¹⁰ Ebete me tabo giya mabu ebete iyatawiya, Yu epo bilibilinomate Ya:sutamo nekalakalautiya, wiyasiya ibino watowatopiate ebe mabuma: dowate ebe gito magariya, iyo, iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.

¹¹ Wiyasiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate epo epetapi bilibili-nomatamo elawo ikalamiya iba:te Paeleteko kanama:, ebete Balabasiko idoko motone gito alibote wiyasiya Ya:sutamo kuba wiya kikaema:.

¹² Ebene Paeletete iba:tamo walo na:kegiya, “Me dubu la:le Yu epono Kawo Elawodubuma: degelawenama, nale ebe keba kunu nakamitimo?”

¹³ Iba:te gelatepaolo negeliya, “Kewa olo-tolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-olema!”

¹⁴ Ebene Paeletete negiya, “Beda: mabuma? Ebete beda: kuba kosiyodilile?”

Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo na:kegeliya, “Kewa olotolowamo ebe na:tupuguima:!”

¹⁵ Ebema: Paeletete ebe epo kalakalakobi ka:midilima: ubi eba iyatilo, ebete Balabasiko idoko motone gito alibiya, wiyasiya ebete ebena gowelaopi nanaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:. Ebene ebe tanalo dolopoligiya ebete Ya:suko iba:tamo gito ikalamiya, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:.

Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakatitiya

Ma:t 27.27-31; Yon 19.2-3

¹⁶ Ebe tetelo gowelaopi dubate Ya:suko nema-gatiya Loma gabamanino kawo moto guamo, ebe motono mailo ebe Pelatoliamala, ebene iba:te ibino gowelaopino taneba dubu bilibili-nomo ka:la:mite iba:go ebo naladabutiya.

17 Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo wiya kawonomo kalimakalima kaliku ebetamo ebo pulimiya, ega:walo iba:te moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo a:dete ebena watamo gito pulimiya.

18 Ebene iba:te ebe kalakalatelo negeliya, “Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”

19 ega:walo iba:te ebe gaubamo watolo analimiote ebetamo kowe meote, iba:te ebe eba kalakalatelo ibino pupamo ilukulite ebetamo ebo tudila:iya.

20 Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima kaliku ebena apene pekanamete ebena kalikunomo walo gito ka:pulimiya, ebena iba:te ebe nemagatiya kewa olotolowamo ebe ka:na:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya

Ma:t 27.32-44; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

21 Ebe tetelo dubu idi Saimonoko ebe Sailiniya duliyoumolodawala, ebe A:lesandako ega:walo Lupasiko ibino nabiwila, ebete iyabaine kawo duliyoumolamo me gabodo eba pitalo, gowelaopiate ebe odiyobote ebo lawiya Ya:sukono kewa olotolowa kaguwataema:.

22 Ebene iba:te Ya:suko nemagatiya Gologota damelamo, ebe damela mailono magumu ebe ‘Wato Goala.’

23 Ebole iba:te elawo da:imi obo ega:walo temeteme olowia:no kaka mulamula adabulatelete ebetamo dikamiya Ya:sute ka:niya:.

24-25 Ebene egelate kela:mo da:podolatepiya 9 koloko tetelo, gowelaopiate Ya:suko kewamo

tupuguimite ikoko ebo anagilamolemiya, ega:walo iba:te nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo eba osiyodilolo ebene kaliku iyaiya uwatemete ebo alabaomiya.

²⁶ Ebe tetelo iba:te Ya:sukono a:e mabu awokalima: tabo unamo ma kunu akuloliya, “Me dubu ebe Yu epono Kawo Elawodubula,”

²⁷ ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya kewamo akotupuguilamiya, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo.

²⁸ Ebe tanalote ma kunu pemaigiya, Godote ebene Bukamo dopamo dakuloliya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebene Bukalo tabote ma kunu itana, “Iba:te ebe kubakubapiago kapiyama: midiya.”†

²⁹ Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko malogolo nekalakalatiya, iyo, iba:te ibino wato wadegelatelelo negelitiya, “Eiye! A:ma: Godokono moto anabulima:wete, netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia, a:ma: ebe lumagilata!

³⁰ Modobola, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete kewa olotolowa unune opamo na:piwisiga!”

³¹ Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate Godokono Totomu iyatulamepiago Ya:suko atumu na:kekalakalatiya, ma kunu idite iditamo genaki, idite iditamo genaki, eba kunu wigelitiya, “Ya:sute epo epetapino olalati tanalo

---

† **15:28:** Mak 15.28 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya, wiyasiya ebene buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

mula:lalamanaki, wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ebena igilo mula:ma: modoboa!

³² Ebete Godokono Alibodawa ega:walo Isalaela epono nani Kawo Elawodubuma: deda:na, modobola ebete kewa olotolowa unune opamo na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo umite ebe nanitabokobi ebo ka:midimalema!”

Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe dubu netewate atumu Ya:suko malogolo kuba tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni

Ma:t 27.45-56; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30

³³ Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote ebo idokiya. Ebe tetelo idokote ege-lano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimite 3 koloko uwomuamo.

³⁴ Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni, “Elai, Elai, lama sabakatani?” me tabono magumu ma kunu itana, “Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma: katepana:wa:?”

³⁵ Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebena tabo olowinate negelaniya, “Numa:la:, ebe Elayako ebe ka:mina!”

³⁶ Ebene kapiya dubu na:puliganate umago kaka da:imi obamo naduba:midanate pudamo namogotenate Ya:sutamo eba nikamenalo negeni, “Iyaiya, a kuma:tepiye! Elayate ebe pelawete opamo da:ba:powlukomene!”

³⁷ Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo gepatenate a:enomo ebo a:eni.

³⁸ Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya bolegale unune wagiliminate opamo ebo piwisigani.

³⁹ Ega:walo Ya:sukono ololo apulo dutini, ebe gowelaopino elawodubute Ya:sute keba kunu ka:enile ebe tanalo uminate negeni, “Nanitabola, me dubu ebe Godokono Gudula!”

⁴⁰⁻⁴¹ Ebe tetelo kamiyale epetapiate Ya:suko uima: mulune putitataniya, piyate eba:go Yelusalemamo da:pelamiya, ibi ebe kamiyalela, ega:walo ibino taneba magumulo Salomiko, ega:walo Magadala duliynomolodawa Ma:liko, ega:walo Ma:li idi ebene gudi netewa Yausesiko ega:walo Da:pesodawa Ya:imesiko, miba:te pola:niya. Nanitabola, Ya:sute Ga:lili opolo depata:nami me netewa-kapiya kamiyala:te ebe wadenomamo walubinamiya.

*A:limitiya Duliynomolodawa Yausepete
Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini
Ma:t 27.57-61; Luk 23.52-56; Yon 19.38-42*

⁴²⁻⁴³ Adimo tetelo A:limitiya duliynomolodawa Yausepete na:peni, ebe Yu epono Ka:nisolo magumulo tuputupu lumagi idima: eda:nami, iyo, ebete Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete nemakopelenami. Ebene ebete ma kunu pemalagidiloni, ebe egela Yu epono wokoa: egelano inamabu osiyodilole tetela mabu dumutu ebe talena egelala, ebema: ebete tonate Paeleteko tolea:no nananani Ya:sukono ape lawenama:.

⁴⁴ Paeletete ebe tabo olowinate kawiya la:wa:nate wokilo negeni, “Ya:sute iyalo a:ka:eakale?” ebema: ebete gowelaopino

elawodubu ebetamo ka:minate Ya:sukono a:e tanaloma: ebe ebo alateda:ni.

⁴⁵ Ebene Paeletete gowelaodawa elawodubugodone Ya:sukono a:e tete olowinate Yausepetamo modobo tabo ebo geni ebete Ya:sukono ape lawenama:

⁴⁶ Ebene Yausepete wade keyakeya kalikunomo maniamo lawenate Ya:sukono ape opamo powolukonate, wade kalikamo auputinate nokola bobo magumamo ebo niyatini, ebe bobo epate maboele nokola damela eba obobolo iyalo ebo osiyodiliya. Ebe tetelo Yausepete kawo nokola mupiamidanate bobo gigiyu ebo nemopini,

⁴⁷ ebene Magadala duliynomolodawa Ma:liko ega:walo Yausesikono menoko Ma:liko, Yausepete Ya:sukono ape diyatini iba:te ebe bobo bai uminiya.

16

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya

Ma:t 28.1-8; Luk 24.1-4; Yon 20.1-10

¹ Ebene Yu epono wokoa: talena egela tete dolopoligiya, Magadala duliynomolodawa Ma:liko, Ya:imesikono menoko Ma:liko, ega:walo Salomiko, iba:te tolamenate wade nibo inamabu maniamo nuwateoniya egela idilo Ya:sukono apa:mo kapabutlamelema:

² Ebene Sande egela duiyanomolo egela eba waloutalo, iba:te nokola bobo baiamo da:tolamitiya

³⁻⁴ na:negeliya, “Bobo gigiyulo ditana ebe kawo nokola balamo potele

na:ka:na:mupiamidaeaemene?” Iba:te ma kunu gelitiya mabu ebe nokola mibonomola, wiyasiya iba:te wadenomamo eba meleolo, ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya.

⁵ Ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote, oli ape dubu keyakeya ga:ga: kaliku pulite tumudi apulo dokoliti numite kawonomamo nanoanoutiya.

⁶ Ebete iba:tamo negiya, “La: akoanoanoala! Nasalete duliynomolodawa Ya:suko epate ebe kewa olotolowamo da:tupuguimiya, la:le ebe wa-ditamata. Ebe malo puliyala, ebe emaignaka! Iba:te ditidi adimolo ebe diyatiniya ebe bai la: numa:la:.”

⁷ Ebema: la: tolama:wete Pitako ega:walo ebe waloma:tapi epetapi nananala:la:, ‘Ya:sute Ga:lili opamo dopamo ka:tomene. La: tolama:wete ebe ebo ka:nuimamota, ebete la: dopamo keba kunu kanaletia eba kunu.’ ”

⁸ Ebene iba:te anoanolo anakamiago nokola bobo magumune pemaimiote gito pipuila:iya, wiyasiya iba:te lumagi idi kaniya: mabu iba:te kawonomamo toletoleutiya.

Ya:sute Magadala Duliynomolodawa Ma:litamo Danawokaliya*

Ma:t 28.9-10; Yon 20.11-18

⁹ Ebe Sande egela duiyanomolo Ya:sute a:e magumune maigate, Magadala duliynomolodawa

---

* **16:8:** Mak 16.9-20 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya; wiyasiya ebena buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Ma:litamo dopamo nawokaliya, ebe kamiyale-godone Ya:sute dopamo sebeni kubakuba uliyana aliboliya.

¹⁰ Ebema: Ma:lite tote, piyate Ya:suago dopamo dowapata:lamenamiya ebe epate eba iimitalo ibi ebo nanaliya,

¹¹ wiyasiya iba:te Ya:sukono igilamo maiga tanalo ega:walo Ma:lite ebe dumiya, iba:te ebe tabo olowite nanitabokobi ka:midiya:.

Ya:sute Waloma:tapi Netewatamo Danawokaliya

Luk 24.13-35

¹² Walone Ya:sukono waloma:tapi netewate Yelusalema kawo duliyomolone eba tutalo, Ya:sukono apete iyama: eda:mete ebete iba:tamo ebo nawokaliya.

¹³ Ebene ibi netewapiate walo na:ka:tiya waloma:tapi epetapi kananalema:, wiyasiya iba:te ebe tabo olowite nanitabokobi ka:midiya:.

Ya:sute Ebeno 11 Waloma:tapiatamo Danawokaliya

Ma:t 28.16-20; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8; 1 Kol 15.5

¹⁴ Walone Ya:sukono 11 waloma:tapiate ilukulite bae eba nautalo Ya:sute iba:tamo ebo nawokaliya, ebema: ebete ibi kawiya analiya mabu iba:te ibino tepo magumulo kodakodaibima: eba eda:olo nanitabokobi ka:midiya:, iyo, epetapiate ebeno igilo tanalo umite ibi dapanaliya, iba:te ibino tabo olowite ebeno a:e magumune maiga tanalo iba:te nanitabokobi ka:midiya:.

15 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La:opo kawonomamo tolama:wete Godokono Wade Tabo iyaiya epo bilibilinomatamo na:nikiyawaolamenakiyala:.

16 Kebe lumagite nanitabokobi midite ebene obamo aduba:mida tanalo delaemene, Godote ebene igilo ka:mula:emene, wiyasiya kebe lumagite nanitabokobi midia:no Godote ebe lumagino tanalo anagiyamidamete ebetamo kuba wiya nanitabolo kikaemene.

17 Nanitabola, Godokono elawo awokalima:anoano tanalate nanitabokobi midipiagodolo ka:pola:nama:na:. Iyo, iba:te naimano mailamo epagodone kuba uliyana balibolenakoma:na: ega:walo iba:te Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ba:kiyawaonakoma:na:.

18 Ebene iba:te kalu kotamo duwa-tolenakoma:na: ega:walo iba:te a:e obo da:nionakoma:na:, ebe tanalate ibi a:ka:kubailamenakoma:na:, ega:walo iba:te temetema:gopiatamo ibino koto dowatiolela-menakoma:na:, ebe tetelo ebe temetema:gopiate wadekobi bolowionakoma:na:.”

*Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Dadipatiya
Luk 24.50-53; Ali 1.9-11*

19 Ebene Kawodawa Ya:sute iba:tamo tabo kiyawao dolopoligiya, Godote ebe pelawete Unu Duliyomolamo ebo adipatiya, ebolo ebete Godokono tumudi apuamo gito nokoliya.

20 Ebene waloma:tapiate tolamete iyaiya opo bilibilinomolo Godokono tabo eba na:kiyawaolamelo, Kawodawa Ya:sute iba:go kapimiya Godokono woko nosiyodilonamiya, iyo,

ebe tetelo ebete Godokono elawo awokalimino
anoano tanalo magumudo ebe Wade Tabo
elawokobi nimidinami.

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 4 Mar 2024

cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7